

Reggeli Ujság

Novisad, 1939. augusztus 19. szombat

Urednik - Szerkeszti
ANDRÉE DEZSÓ

20. évfolyam 228. szám

Hitler közvetlen tárgyalásokat kíván Lengyelországgal

A német kancellár terve: Danzigot csatolják Németországhoz oly módon, hogy a lengyelek szabad kikötőnek használhassák — A lengyelek megtartanák összes kiváltságait, a folyosón pedig lengyel és német autót vezetne keresztül — A Daily Express szenzációs jelentése Hitler és Burckhardt beszélgetéséről, amelynek folyamán a német államfő többször hangoztatta békekészségét

Londonból jelenti az Avala: A Daily Herald diplomáciai szerkesztőjének értesülése szerint a végleges angol-lengyel szerződés aláírására a legrövidebb időn belül sor kerül. Valamennyi fontos kérdésben már létrejött a megegyezés, csupán néhány műszaki természetű kérdés rendezése van hátra. A cikk szerint a szerződés rendelkezései világosan meghatározzák, milyen körülmények között nyújt Anglia tevékeny segítséget Lengyelországnak. A szerződés világosan kimondja azt is, hogy az angol segélynyújtás az esetleges fegyveres összetűzés végéig tart. A cikk végül hangoztatja, hogy a szerződésben foglalt valamennyi kötelezettség valójában már most, a szerződés aláírása előtt is érvényben van.

CIANO TANÁCSKOZÁSAI

Rómából jelenti: Ciano gróf külügyminiszter csütörtökön kihallgatáson fogadta a német, az angol és az amerikai nagykövetet. A római francia nagykövet csütörtökön érkezett vissza állomáshelyére és rövidesen szintén felkeresi az olasz külügyminisztert. Ezt a hírt a Journal római tudósítója is megerősíti és hozzáteszi, hogy a francia nagykövet Ciano gróffal való eszmecseréje előtt előzetesen megbeszélést folytat még a római angol és lengyel nagykövettel.

— Híre jár — folytatja a Journal tudósítója —, hogy a francia nagykövet, aki Párisból való elutazása előtt megbeszélést tartott a francia miniszterelnökkel és a külügyminiszterrel, Rómába tervet vitt magával és ezt haladéktalanul közölni fogja az olasz kormánnyal. Ezt a hírt természetesen nem lehet ellenőrizni — teszi hozzá a tudósító.

CHAMBERLAIN TANÁCSKOZÁSAI

Londonból jelenti: Chamberlain miniszterelnök kedden visszatért Londonba. Az angol kormányfő megérkezése után Sir Halifax külügyminiszterrel, Sir John Simon kincstári kancellárral és Sir Samuel Hoare belügyminiszterrel tanácskozára ült össze, hogy megtárgyalják az általános nemzetközi helyzetet. Ha a tanácskozásokat kedden nem tudnák befejezni, Chamberlain még Londonban marad és csak a tárgyalások befejezése után tér vissza félbeszakított nyári pihenésének foly-

tatására. Londonban úgy tudják, hogy Chamberlain augusztus végén Balmoralban látogatást tesz az angol uralkodópárnál.

VÉGET ÉRT AZ OSLÓI ÉRTEKEZLET

Oslóból jelenti: Az interparlamentáris értekezlet véget ért. A záróülésen Kennedy amerikai megbízott kijelentette, hogy semmiféle erőfeszítéstől sem szabad visszariadni a béke fenntartása érdekében.

HITLER ÉS BURCKHARDT BESZÉLGETÉSE

Londonból jelenti: A Daily Express berlini szerkesztőségének vezetője a leghitelesebb forrásból értesült arról a beszélgetésről, amely Hitler kancellár és Burckhardt kö-

zött lefolyt. Eszerint Burckhardt Forsterrel együtt érkezett meg Berchtesgadenbe, ahol Hitler már várta őket. Burckhardt megkapta a lenyűgöző kilátás és ennek kifejezést is adott. Hitler azt válaszolta, hogy itt szeretne élni mindig, ebben a nagy békességben, csendben és nyugalomban. Burckhardt megjegyezte azt is, hogy a világ békéje Hitler kezében nyugszik.

— Egyáltalán nem — válaszolt Hitler, — nem az én kezemben van a béke. Igaz, én kívánom a békét, csak hogy vannak olyanok, akiknek nem kell a béke.

Hitler ezután valamilyen üzenettel küldte Forstert és négy szemközt maradt Burckhardtal. Elmondotta, hogy

az ő terve az, hogy Danzigot csatolják Németországhoz, de oly módon, hogy a lengyelek szabad kikötőnek használhassák. A lengyelek megtartanák összes kiváltságait, a folyosón pedig lengyel és német autót vezetne keresztül. Azt is fejtegette Hitler, hogy Németországnak mennyire szüksége van a lengyel buzára. Németország kelet felé szabad kezet akar, de oly módon, hogy a nyugati hatalmak érdekeit és integritását tiszteletben tartja. Közben folyton hangoztatta Hitler, hogy nem akar mást, mint békét.

— Erős a meggyőződése — folytatta a német kancellár —, hogy Lengyelországgal meg tudnánk egyezni. Csak az ilyen közvetlen tárgyalásoknak vagyok híve. Nem hiszek a nemzetközi értekezletekben. Módomban és hatalmamban van, hogy olyan békés megegyezést kösssek ma is, mint aminőt az Olasz-Tirol dolgában kötöttünk. Nagyon szeretnék Lengyelországgal is megegyezni, még pedig az én tervem és fel-fogásom értelmében.

Ez a megegyezés talán népszerűtlen volna, csak hogy nekem módomban van a népszerűtlen terveket is megvalósítani és keresztülvinni.

Burckhardt erre megkérdezte, lehetséges-e most is a megegyezés Németország és Lengyelország között a Hitler által javasolt alapon?

Hitler vállalt vonogatta és így felelt:

— A lengyelek már nagyon belemásztak a dologba.

Burckhardt végül abban foglalta össze véleményét — írja a lap —, hogy Hitler el akarja kerülni a háborút, de nem fog többé eltérni olyan incidenst, mint amilyen a lengyel ultimátum volt.

A VATIKÁN BÉKEAKCIÓJA

Londonból jelenti: A Times fel-tűnő formában számol be a Vatikán békekezdeményezéséről. A lap szerint dr. Pape vatikáni lengyel nagykövet hosszas tanácskozást tartott Maglione bíboros államtitkárral. A megbeszélésnek rendkívüli jelentősége van, de a Vatikán diplomáciai tevékenységét a legszigorubb titoktartás jellemzi.

A LENGYELEK KIÜRITIK AZ OLSAVIDÉKET

Berlini jelentés szerint a lengyelek megkezdték a szeptemberben megszállott Olsavidéken a közhivatalok kiürítését.

A német lapok pozsonyi jelentése szerint lengyel katonai repülőgépek ismételen elrepültek szlovák terület felett.

TELJES HATÁRZAR

Berlinből jelenti: A Deutsche Allgemeine Zeitung szerint péntek reggelre a német-lengyel határt teljesen lezárták. A lengyelek egyetlen gépkocsit sem engednek át Németországba és a németek is be-szüntették a gépkocsiforgalmat. A lengyel alattvalóknak tilos német, a németeknek pedig lengyel területre átlépniük.

NEMCSAK DANZIGRÓL VAN SZÓ

Londonból jelenti: Az angol lapok szerint a béke veszélyben van. A Daily Telegraph megállapítja, hogy Lengyelország életbevágó érdekei forognak veszélyben. Danzig erőszakos bekebelezése a birodalomba azt jelentené, hogy a nemzetközi állandóság és bizalom minden alap-élt elvetették. Azok, akik felületes módon azt kérdik, megér-e Danzig egy háborút, vagy nem értik meg, mi van a háttérben valójában, vagy pedig szándékosan el akarják leplezni a valóságot. Nemcsak Danzigról van szó, hanem az emberiség sorsa forog kockán. Megelégedéssel tölt el bennünket az a tudat, hogy az angol nép ebben az ügyben ismeri az igazi tényállást és nem ringatja magát ábrándokban — írja a lap.

Párisi jelentés szerint a danzigai válság tekintetében a péntek reggeli francia sajtó továbbra is engesztelhetetlenséget mutat. Szinte valamennyi lap biztatja a kormányt, hogy ne tanusítson semmiféle engedékenységet. Nem vagyunk már 1938 szeptemberében — írja a Petit Journal. A Petit Parisien szerint a helyzet teljesen zűrzavaros. Berlin és Varsó viszonya az utolsó 24 órában nem javult, de nem is rosszabbodott.

RÓMA UJABB INTELME VARSÓHOZ

Rómából jelenti az Avala: A péntek reggeli olasz lapok vezető helyen azt írják, hogy Varsó arra a felhívásra, hogy tanusítson mérsékletet, a németek üldözésével, fegyveres bandáknak a németek elleni mozgósításával és a németek földjeinek elkobzásával válaszolt. Ily módon Lengyelország magatartása folytán a helyzet egyre rosszabbodik.

MAGYARORSZÁG KULCSHELYZETE

Párisból jelenti: A francia sajtó arról ír, hogy Magyarországnak a mai nemzetközi helyzetben kulcs-szerepe van Középeurópában. A Temps szerint a helyzet Romániát is gondolkodóba ejtette. Románia szeretné a Magyarországgal szemben fennálló nézeteltéréseket megoldani — írja a lap —, mert belátta, hogy a két ország közti viszályokból eddig csak harmadik tényezők húztak hasznot.

Bulgária és Törökország

Rómából jelentik: A Lavoro Fascista bukaresti tudósítója hosszabb cikkben foglalkozik Bulgária helyzetével. A Romániába érkező hírek megerősítik — írja a tudósító —, hogy bolgár politikai körökben komoly aggodalmakat kelt Törökország fenyegető magatartása Bulgária irányában. A törökök nem is olyan rég még különböző csábításokkal próbáltak hatni a bolgárokra, most azonban fenyegetőzni kezdenek. London arra biztatja a románokat, hogy igérjék oda a bolgároknak Dobrudzsát, a román külügyminiszter azonban kijelentette, hogy Románia hallani sem akar Dobrudzsát átengedéséről. A bolgárok viszont közölték, hogy Dobrudzsát átengedése nélkül szó sem lehet a Balkán-szövetségbe való belépésükről. A törökök és a románok most a csábítás helyett a fenyegetőzés eszközhöz nyulnak. Törökország Thrákiában, Románia pedig tüntetően Dobrudzsában tartja meg nyári hadgyakorlatait.

Perényi szemleutja

Ungvárról jelentik: Perényi Zsigmond báró, Kárpátalja kormánybiztosa a közelmúltban meglátogatta a beregi és máramarosi közigazgatási kirendeltségeket. A kormányzó biztos csütörtökön az ungi közigazgatási kirendeltség néhány községébe látogatott el. Utjára több vezető tisztviselő is elkísérte. A kormányzó biztos megtekintette a helyi önkormányzati hivatalokat és tájékozódott a lakosság szociális, közéleti és közegészségügyi viszonyairól, az esti órákban pedig kíséretével visszatért Ungvárra.

Megsérült egy angol tengeralattjáró

Londonból jelentik: Csütörtök este Portland lakossága körében nagy izgalmat keltett az a tény, hogy a Jocker és a Walpole torpedóromboló, valamint a Bittary segélyhajó tisztjeit és legénységét a mozikból, színházakból és más helyiségekből sürgősen a hajókra hívták, mert az a hír érkezett, hogy a »42« jelzésű angol buvárnaszád veszélybe került. Hamarosan kiderült, hogy a naszád csak kisebb sérülést szenvedett. A hibát gyorsan kijavították és mire a hadihajók tisztjei és legénysége a kikötőbe értek, a riadó már véget is ért.

Összeütközött két repülőgép, egy halott

Londonból jelentik: A northumberlandi grófságban összeütközött két teljes sebességgel haladó katonai repülőgép. Az egyik gép a lángok martaléka lett, a másik pedig kényszerleszállást végzett. Az első repülőgép egyik pilótája életét veszítette, a másiknak sikerült ejtőernyővel leereszkedni.

Tűzharc a magyar-román határon

Két román katonát megölt, egy fogságba esett

Budapestről jelenti az Avala: Mint a Magyar Távirati Iroda közli, csütörtök délelőtt a magyar-román határon, Nagyszalonta és Mezőgyán között incidens történt. Öt román csendőr átlépett magyar területre, ahol magyar őrséggel találkozott, amelyet megtámadtak. A román katonák közül kettő meghalt, egy fogságba esett, kettő pedig visszamenekült román területre. A vizsgálat megindult.

A Havas-iroda bukaresti jelentése szerint Gafencu külügyminiszter csütörtök este 7 órakor fogadta Bárdossy László bukaresti magyar követet és a román kormány nevében tiltakozott a határincidens miatt. (A. A.)

Anglia tiltakozik a japánok honkongi hadmozdulatai miatt

Hongkongból jelentik: Péntek reggel 16 japán bombavető repülőgép szállt el a hongkongi angol vizek felett. Az angol partvédő őrök néhány figyelmeztető lövést adtak le. Mint a Reuter-iroda közli, az angol kormány rendkívül éles tiltakozást jelent be az eset miatt.

MEGGYILKOLTAK EGY ANGOL ALATTVALÓT

Sanghaji jelentés szerint ismeretlen kínai tettesek orvul meggyilkolták Krogot, a Great Holter Telegraph Company hivatalnokát. Hír szerint a gyilkosságot azért követték el, mert Krog állítólag megsértette a kínai nemzeti kormány lobogóját.

A Reuter-iroda tiencsini jelentése szerint a kínai hazafias ifjúság szervezete valamennyi Tiencsinben élő angol alattvalót felszólított,

hogy azonnal hagyja el Tiencsint, mert ellenkező esetben életük veszedelemben forog.

A HADMŰVELETEK

Sanghaji jelentik: A japán főparancsnokság közli, hogy a japán csapatok a sinjangi körzetben és a Tapio-hegységben hadműveleteiket sikeresen befejezték. A hadműveletek egyedüli célja az volt, hogy az előkészületben levő kínai offenzívát meggátolja.

Az Asahi és a Miako nézete szerint Nagybritannia azért halasztotta el az angol-japán tárgyalásokat, hogy teljes erejét az európai helyzetnek szentelhesse. Az angol kormány előbb a danzigi kérdést kívánja megoldani, majd közös angol-francia-szovjet-amerikai arcvonalat akar létesítenie a tiencsini kérdésben.

Csáky nem járt Hitlernél

A magyar külügyminiszter Olaszországba is ellátogat

Salzburgból jelenti a Havas-iroda: Csáky magyar külügyminiszter, aki jelenleg Frick birodalmi miniszter vendégeként Salzburg környékén, a Leopoldskronj kastélyban tartózkodik, csütörtök délelőtt a Fuschl-kastélyba, Ribbentrop külügyminiszter nyaralójába ment, ahova villásreggelire volt hivatalos.

Párisból jelenti az Avala: A csütörtök esti francia lapok feltűnő címek alatt számolnak be Ribbentrop és Csáky tanácskozásáról és annak a véleményüknek adnak kifejezést, hogy Magyarország együtt működik a tengelyhatalmakkal.

CSÁKY NEM JÁRT HITLERNÉL

A Havas-iroda berlini jelentést közölt, amely szerint Csáky magyar külügyminiszter csütörtökön látogatást tett Hitler kancellárnál Obersalzbergben. A Havas-iroda tudósítója ezt a hírt a magyar külügyminiszter salzburgi környezetéből szerezte, de német részről nem erősítették meg. (A. A.)

A német távirati iroda berchtesgadeni jelentése viszont azt közli, hogy valótlán egy külföldi hírügynökségnek az a jelentése, amely szerint Hitler kancellár csütörtök délután fogadta a magyar külügyminisztert. (A. A.)

ZENEESTÉLY LEOPOLDSKRONBAN

Salzburgból jelenti a német távirati iroda: Frick birodalmi belügyminiszter csütörtök este a Leopoldskronj kastélyban zeneestélyt adott. Az estélyen megjelent Csáky magyar külügyminiszter, Sztójai berlini magyar követ, Seyss-Inquart birodalmi miniszter, Meißner tárcanélküli miniszter és a politikai és művészeti élet számos képviselője.

CSÁKY RÓMAI UTJA

Budapestről jelenti az Avala: Csáky magyar külügyminiszter Németországból való hazatérése után Olaszországba utazik és szabadsága hátralevő részét ott tölti.

CSÁKY NYILATKOZATA NÉMETORSZÁGI UTJÁRÓL

Budapestről jelenti az Avala: Csáky magyar külügyminiszter az Új Magyarország munkatársa előtt kijelentette, hogy magánszemélyként időzött Németországban és nem folytatott megbeszéléseket a német államférfiakkal. Hozzátette, hogy ismeri a külföldi sajtó fantasztikus felfedéseit. Egy évvel ezelőtt ugyanezeket a híreket röptették világgá. Ezzel a hírek kitalálói képzeletük szegénységéről tettek tanuságot, mert nem tudtak újabb valótlanságokat kitalálni.

Harminchárom ezer dolláros bankrablás Filadelfiában

Filadelfiából jelentik: Csütörtökön öt álarcos rabló behatolt a »Wioming Bank and Trust Company« helyiségeibe, honnan 33.000 dollárt raboltak el. A rablók a zsákmánnyal eltűntek, még mielőtt a rendőrség a helyszínére érkezett.

Brazília földműveseket keres

Rio de Janeiroból jelenti az Avala: Brazília bevándorlási és gyarmatosítási bizottsága megbeszéléseket folytat a portugál, holland, dán, svájci és magyar kormányokkal abból a célból, hogy ezekből az országokból földművesek vándoroljanak be Brazíliába. A bizottság ezenkívül valamennyi ország bevándorlási szakértőit értekezletre akarja összehívni, amelyen a Brazíliába való bevándorlás kérdéseit vitatják meg.

Újabb földreform Lengyelországban

Varsóból jelentik: Moszcicki köztársasági elnök rendeletet írt alá, mely felhatalmazza a földművelésügyi minisztert, hogy utólagos parcellázást hajtson végre egyes vidékeken. A rendelet azokra a helyekre vonatkozik, ahol a nagybirtokok nagysága nincs arányban a kisbirtokokkal és ahol túlnépesezés áll fenn. A rendelet értelmében a nagybirtokokok egy éven belül önként parcellázzák földjeiket. Ha az önkéntes parcellázás egy év elteltével nem történik meg, akkor az állam kizajáthatja a nagybirtokokokat.

Józseffalva ujjáépítése

Még nagy összegekre van szükség az építkezés befejezéséhez

Kolozsvárról jelentik: Az erdélyi magyar népközösség vezetősége a Józseffalvai tűzkárosultak segélyezésének és az elhamvadt otthonok ujjáépítésének ügyét Márton Áron erdélyi római katolikus püspök ellenőrzése mellett a Katolikus Népközösségre bízta. Márton Áron püspök megbízásából dr. Boga Alajos kanonok vezetésével augusztus első napjaiban küldött-ség járt Józseffalván. Helyszíni szemlájük eredményeképp a Józseffalva ujjáépítéséhez szükséges munkálatok nemcsak megindultak, de a legjobb mederben haladnak. A munka menetét az egyház által kiküldött pallér állandóan ellenőrzi és szakszerűen irányítja. Az elpusztult Józseffalvai otthonokat vályogtéglából építik újra. Az összes építési anyagok mintegy 2 millió lejbe kerülnek. Hozzávetőleges számítás szerint azoknak az adományoknak az összege, melyek az erdélyi magyar napilapokhoz eddig beérkeztek, még nem éri el az építkezéshez szükséges nyersanyagok beszerzési árát és még jelentős összegre van szükség, hogy az építkezéseket befejezhessék.

Coulondre kétórás tanácskozása Weizsäcker államtitkárral

A francia nagykövet kijelentette, hogy Franciaország betartja kötelezettségeit — A lengyelek elzárták a védnökség és Lengyelország közli határt

A német és francia sajtó egyaránt elutasítja a felmerült béketervet

Berlinből jelenti az Avala: A Frankfurter Zeitung a lengyelországi németülözésekkel kapcsolatban ezeket írja:

— Az angol miniszterelnök nemrég a lengyel kormány államférfiakhoz illő, nyugodt és méltóságos magatartásáról beszélt. Ez a magatartás napról-napra újabb németülözésekben nyilvánul meg. A lengyeleknek tudniuk kell, hogy ezzel csak kiélezik a helyzetet. Ugy látszik azonban, hogy ezt is akarják. Példa erre Wiesner mérnöknek az ifjunémet párt vezérének letartóztatása. Ez a párt a lengyelországi németek egyik legfontosabb szervezete. A németek politikai szervezeteivel szemben még a Benes-rendszer sem járt így el annakidején Cseh-Szlovákiában. Ez az eset világosan mutatja, miért lett válságos a német—lengyel szomszédság kérdése és miért követel éppen most megoldást. Németország az 1934-ben kötött egyezményvel elhatározta, hogy mindezeket a kérdéseket fokozatosan, baráti légkörben rendezi.

Az angol kezesség azonban arra bátorította fel Lengyelországot, hogy ne csak elvesse a Danzigra és a folyosóra vonatkozó német javaslatot, hanem ezen túlmenően még hevesebben lépjen fel. Lengyelország az angol biztosítékok után nem hajlandó barátságos szellemben tárgyalni a határkérdésekről és a baráti eszmecserék helyébe az erőszak politikáját léptette.

ELITÉLT VONATVEZETŐ

Danzigból jelenti az Avala: A danzigi törvényszék egy évi börtönrre ítélte Luscaj Pál lengyel vonatvezetőt, aki Urnapján tulzott sebességgel haladt át a danzigi határállomáson és ezzel vasúti szerencsétlenséget okozott, amelynek sok ember megsebesült. Az államügyész vádbeszédében hangoztatta, hogy a lengyel vasúti hatóságok személyvonat vezetését bízták a vonatvezetőre, aki addig csak tehervonatokat vezetett, tehát nem volt alkalmas erre a munkára.

Határzár a védnökség és Lengyelország között

Az Avala morvaoszlai jelentése szerint a lengyelek a cseh-morva védnökség és Lengyelország között a Jablunka—Mosti szakaszon elzárták a határt. Az utakon teljesen szünetel a forgalom. Ezt az intézkedést a lengyelek szerdára virradó éjjel hajtották végre, válaszul a német részről e vidéken tett előkészületekre.

Azt az utat, amely Szlovákiát a védnökséggel köti össze és amely a jablunkai hegy mellett, közvetlenül a lengyel határ mentén húzódik végig, bizonytalan időre szintén elzárták a közlekedés elől.

LETARTÓZTATOTT LENGYEL RENDŐRTISZT

Varsóból jelenti az Avala: A cseh-morva védnökség területén a német határőrök letartóztattak egy lengyel rendőrtisztet, aki Boguminnál tévedésből lépte át a határt.

Az Avala danzigi jelentése szerint csütörtök délután óta acélszikos danzigi rendőrök végzik az utlevéllenőrzést a danzigi lengyel határon.

A danzigi kikötő áruforgalma júliusban 780.000 tonna csucsforgalmat ért el.

A NÉMET SAJTÓ ELUTASITJA A FEGYVERSZÜNETHET

Berlinből jelenti: A német sajtó teljes egészében elutasítja a 30 napos politikai fegyverszünet gondolatát, amelyet — mint jelentettük — Hamilton Fish amerikai kiküldött vetett fel az oslói interparlamentáris értekezleten.

Mint Párisból jelenti, a csütörtök esti francia sajtó szerint a béketervekre vonatkozó hírek jó részét a tengelyhatalmak fővárosaiból indították utnak, azért, hogy a békefront a demokráciák ellenálló erőit meggyengítse. A francia sajtó idegenkedve foglalkozik azzal a gondolattal is, hogy a danzigi kérdés rendezésére értekezlet üljön össze. A Temps vezető helyen rámutat arra, hogy a nemzetközi helyzet az utóbbi napokban igen zavarosra fordult. A lap nézete szerint a légkör még nem elég nyugodt ahhoz, hogy az európai kérdések méltányos megoldásáról a zöld asztal mellett eredményesen lehessen tárgyalni.

Coulondre kétórás tanácskozása Weizsäckerrel

Párisból jelenti az Avala: Francia diplomáciai körökben megerősítik azt a hírt, hogy Coulondre berlini francia nagykövet augusztus 15-én megbeszélést tartott Weizsäcker német külügyi államtitkárral. A francia nagykövet — mint a Havas-iroda közleménye hangoztatja — a megbeszélésre kormányától nem kapott megbízatást, csupán szabadságjáról visszatérve, lépett érintkezésbe a német külügyminisztériummal. A német államtitkár és a francia diplomata megbeszélése két óra hosszúságú volt. A megbeszélés során megvizsgálták az általános helyzetet, főleg a német—lengyel viszonyt. Coulondre nagykövet ezzel kapcsolatban ismét kiemelte Franciaország álláspontját és azt az eltökélt szándékát, hogy kötelezettségeit betartja.

A SZOVJETKÖVET BONNETNÁL

A Reuter-iroda párisi jelentése szerint Bonnet francia külügyminiszter csütörtök délután hosszabb megbeszélést tartott a párisi szovjetkövettel. A megbeszélésen kizáróan a danzigi helyzetről volt szó.

AZ ANGOL—LENGYEL SZERZŐDÉS

Londonból jelenti az Avala: A lengyel külügyminisztérium egyik tanácsosa Londonba érkezett, hogy a külügyi hivatal mértékadó tényezővel együtt előkészítse az angol—lengyel kölcsönös segélynyújtási egyezmény végleges tervezetét. Az egyezmény aláírására hír szerint a jövő hét végén kerül sor.

AZ ANGOL NAGYKÖVET CIANONÁL

Rómából jelenti: Ciano gróf külügyminiszter csütörtökön fogadta a római angol nagykövetet. A külügyminiszter és a nagykövet eszmecseréje hosszabb ideig tartott. Angol részről az eszmecserével kapcsolatban kijelentették, hogy annak teljesen tájékozódó jellege volt.

Szófiában csütörtökön beható tanácskozás folyt Kjoszeivanov miniszterelnök és a szófiai olasz követ között.

CIANO ALBÁNIÁBA UTAZIK

Római jelentés szerint Ciano külügyminiszter szombaton három napos látogatásra Albániába utazik. Az olasz külügyminiszter albániai tartózkodása során több közmunkát avat fel.

Mussolini miniszterelnök csütörtökön fogadta Badoglio tábornagyot és hosszabb megbeszélést tartott vele katonai természetű kérdésekről.

AZ OLASZ TRÓNÖRÖKÖS HAZATÉRT LIBIÁBÓL

Umberto olasz trónörökös, aki az elmúlt napokban — mint jelentettük — megszemlélte a libiai erődítéseket, Balbo tábornagy repülőgépen elhagyta Tripoliszt és a tábornaggal együtt visszautazott Nápolyba.

IZMET INÖNÜ A HADGYAKORLATOKON

Ankarából jelenti az Avala: Izmet İnönü államelnök a miniszterelnök, a vezérkar főnöke és számos vezérkari tiszt kíséretében csütörtökön megtekintette a Thrákiában folyó hadgyakorlatokat.

Kairói jelentés szerint Husnu Esszeim pasa, tábornok vezetésével csütörtökön egyiptomi katonai küldöttség utazott Törökországba. A küldöttség célja a törökországi viszonyok tanulmányozása. A küldöttség vezetője elutazása előtt hangsúlyozta a török—egyiptomi barátság fontosságát.

A küldöttség tartózkodott Törökországban. A küldöttségnek főként az volt a feladata, hogy tájékozódjék ama megbeszélések felől, amelyeket a török kormány az angol és francia katonai küldöttségekkel folytatott. A román bizottság megtárgyalta ezenkívül Ankarában a már fennálló román—török megállapodások kiszélesítését is.

ROMÁN KATONAI KÜLDÖTT-SÉG TÖRÖKORSZÁGBAN

A német távirati iroda jelentése szerint az utóbbi napokban román katonai küldöttség tartózkodott Törökországban. A küldöttségnek főként az volt a feladata, hogy tájékozódjék ama megbeszélések felől, amelyeket a török kormány az angol és francia katonai küldöttségekkel folytatott. A román bizottság megtárgyalta ezenkívül Ankarában a már fennálló román—török megállapodások kiszélesítését is.

AZ ANGOL EGYETEMEK CHURCHILL MINISZTER-SÉGÉRT

Londonból jelenti az Avala: Huszonkét angol egyetem Chamberlain miniszterelnökhöz beadványt intézett, amelyben azt kérik, hogy Winston Churchill lépjen be a kormányba. A beadványt 375 egyetemi tanár, köztük három rektor írta alá.

FARLEY RÓMÁBAN

Rómából jelenti: Farley amerikai postaügyi miniszter Velencéből jövet, csütörtökön Rómába érkezett. A pályaudvaron a washingtoni olasz nagykövet, valamint a római amerikai nagykövet fogadta és üdvözölte.

AZ INTERPARLAMENTÁRIS ÉRTEKEZLET

Oslóból jelenti: Az interparlamentáris értekezlet csütörtöki ülésén folytatták a nemzetközi viszályok békés rendezésének vitáját. Millner angol kiküldött a menekültek ügyének rendezése tárgyában nyújtott be határozati javaslatot.

AZ EGYHÁZAK BÉKE-ÉRTEKEZLETET JAVASOLNAK

Genfből jelenti a Reuter-iroda: Genfben harminc különböző állambeli egyházi szervezet értekezletet tartott. Az értekezlet határozati javaslatot fogadott el, hogy hívjanak össze Hágába értekezletet a nemzetközi helyzet nehézségeinek kiküszöbölésére. A határozat kifejti, hogy a mai helyzet csak háborúra vezethet és ezért van szükség az értekezlet összeülésére. (A. A.)

MORGENTHAU STOCKHOLMBAN

Morgenthau, az Egyesült Államok pénzügyminisztere Stockholmba érkezett. Az amerikai pénzügyminiszter 5 napot tölt Stockholmban, majd Helsinkibe és Oslóba látogat el.

Javító vizsgák és beiratások a noviszádi iskolákban

A noviszádi középiskolákban a napokban kezdődnek meg a javítóvizsgák. A javítóvizsgákat és később a beiratásokat a következő sorrendben tartják meg:

A »Kralj Alekszandar« fiugimnáziumban:

Augusztus 24-én a nagyérettségi, augusztus 25-én a kisérettségi írásbeli vizsgái. A javító osztályvizsgákat augusztus 26. és 29. között tartják meg.

A tanulók beiratása a következő sorrendben történik: Szeptember elsején délelőtt először a nyolcadik, utána a hetedik osztály tanulójának beiratása. Szeptember 2-án a hatodik és ötödik osztály, 4-én a negyedik, 3-án a harmadik, 4-én a második és első osztály tanulójának beiratása.

Az elsőosztályu tanulók beiratásánál 50 dináros bélyeggel ellátott jelentkezési-ívet, keresztlevelet, az utolsó iskolai bizonyítványt és a felvételi vizsga bizonyítványát kell benyújtani.

A leánygimnáziumban:

A javítóvizsgákat augusztus 24-től 31-ig tartják meg. A beiratás sorrendje: Szeptember elsején az ötödik, hatodik, hetedik és nyolcadik osztály, szeptember 2-án a negyedik, 3-án a harmadik, 4-én a második és 5-én az elsőosztályu tanulók.

A kereskedelmi akadémiában:

A javítóvizsgákat augusztus 30-án és 31-én tartják meg. A tanulók beiratását valamennyi osztályba szeptember 1-én, 2-án és 3-án végzik. Az első osztályba való beiratásra augusztus 25. és 28. között kell jelentkezési ívet, keresztlevelet és kisérettségi bizonyítvány melléklendőt. Az iskola igazgatósága augusztus 30-án közli, hogy kiket vettek fel és az okmányokat visszaadják mindazoknak, akiket nem vettek fel.

A fiupolgári iskolában:

A javítóvizsgákat augusztus 30-án és 31-én tartják meg. Beiratások: az első osztály részére szeptember 1-én, a második osztály részére szeptember 2-án, a harmadik osztály részére szeptember 3-án és a negyedik osztály részére szeptember 4-én. Szeptember 5-én iratják be az elmaradottakat.

A leánypolgári iskolában:

A javítóvizsgákat augusztus 29. és 31. között tartják meg. A beiratásokat szeptember 1. és 4. között végzik. Felvételi vizsga a polgári iskolában nincs.

A leányok részére fenntartott továbbképző szakiskolában (inasiskola):

A beiratásokat augusztus 23. és 31. között végzik délutánonként 5 órától 7-ig a Nikolaj-portán lévő iskolában. A beiratásnál a jelentkezési íven kívül keresztlevelet, az utolsó évi bizonyítványt, a munkaadóval kötött szerződést és orvosi bizonyítványt kell benyújtani.

Öngyilkos lett egy román diplomáciai futár, mert ellopták a táskáját

Szófiából jelentik az Avala: Mint a bolgár távirati iroda közli, csütörtök este ismeretlen egyén, aki feltűnően hasonlít a román követség egyik futárjára, felment a futár szállodájába és a futár táskájának kiszolgáltatását kérte. Ez meg is történt. Egy óra múlva megjelent az igaz futár és megállapította, hogy lopás történt. Nyomban ezután a futár a követség személyzetével együtt a rendőrigazgatóságra ment. Amíg a követség tagjai a rendőrigazgató szobájában tartózkodtak, a futár, aki az autóban maradt, öngyilkosságot kísérelt meg és súlyosan megsebesült. A rendőrség 50.000 leva jutalmat tűzött ki a tettes nyomravezetőjének.

A cionista kongresszus halogszik Angliára

Weizmann támadta Franciaországot is

Genfből jelentik: A Népszövetség gyarmati mandátum-bizottsága — mint ismeretes — a palesztinai Fehér Könyvről olyan véleményezést adott, hogy az nincs összhangban a Népszövetség elveivel.

A bizottságnak ez a határozata cionista körökben nagy elkeseredést keltett és valószínű, hogy a cionista kongresszus erőlyes álláspontot foglal el az angol kormánnyal szemben.

Grossmann, az egyik nagy palesztinai zsidó párt elnöke a kongresszuson követelte, hogy a palesztinai zsidók ne engedelmesséjenek az angol hatóságoknak. Remélik, hogy ezzel Angliát sikerül jobb belátásra bírni.

Weizmann a kongresszuson élesen támadta a francia kormányt, amely engedélyt adott arra, hogy Szíriában Palesztina ellen katonai bázist teremtsenek.

Szubotica rádióállomást kap

A beogradí és zágrebi rádió államosítást — Beogradban 120, Zágrebben pedig 60 vattos leadó építenek

Beogradból jelentik: A kormányrendeletet adott ki a rádiószolgáltatás újjászervezésére vonatkozólag.

Eszerint a beogradí és zágrebi rádió részvénnyársaságoktól elveszik a rádióközvetítési jogot és a rádiószolgáltatást az állam veszi a kezébe.

Ezzel egy a beogradí, mint a zágrebi rádióállomást államosítják. Az államosítás idejét a postaügyi miniszter határozza meg.

Altiparmarkovics Jován postaügyi miniszter ezzel kapcsolatban nyilatkozatot adott a sajtónak. A miniszter kijelentette, hogy a rádióállomások államosítása azért szükséges, mert az eddigi rádió magántársaságok nem tettek eleget a rádiózás fejlesztésére. Ezt a legjobban mutatja az a körülmény, hogy annak ellenére, hogy a beogradí stúdió már tíz esztendeje dolgozik,

Jugoszláviában még a lakosság egy százaléka sem előfizető. Jugoszláviában minden 10.000 lakosra 88 előfizető esik.

Ezzel szemben Magyarországon minden 10.000 lakosra 500, Csehországban 760, Lengyelországban 300, Norvégiaiban 1200 és Németországban 1530 előfizető esik. Jugoszlávia három rádióállomásának közvetítési erőssége összesen 27 kilovatt, Magyarországon 9 állomás 280 kilovatt, Lengyelországban 14 állomás 836 kilovatt és Németországban 37 állomás

1266 kilovatt erősségű árammal dolgozik.

A beogradí és zágrebi rádiótársaság ugyszólván semmit sem tett a közvetítés erősítésére, mert azt nézték, hogy minél kisebb befektetéssel minél nagyobb hasznot húzzanak. Más állami okok is a rádiószolgáltatás államosítása mellett szólnak és a kormány ezért határozta el magát erre a lépésre.

A kormány úgy döntött, hogy öt év alatt nagy rádiófejlesztési tervet valósít meg. A terv három részletben kerül kivitelre.

Először is a beogradí rádióállomást átépítik 120 kilovattosra, a zágrebit 60 kilovattosra és Szkoplyében 20 kilovattos leadót létesítenek.

Azután hozzáfognak a szarajevói közvetítő állomás felépítéséhez, amely 20 kilovattos lesz. Szplitben és Dubrovnikban szintén közvetítő állomásokat létesítenek 10–10 kilovattos erősséggel. A harmadik periódusban

közvetítőállomást létesítenek Szuboticán, Banyalukán, Cetinyén és Nisben.

A szakértők számítása szerint a következő 15 év alatt

rádióból legalább másfélmilliárd dinár jövedelem folyik be,

amiből könnyen végrehajthatják a nagyszabású rádiófejlesztési programot.

Ki verte agyon a „gorillanőt”

Strassburgból jelentik: Egy itteni szállodában a rendőrség holtan találta Jeanne Graziani-t, egy feltűnően szép vöröshaju leányt, akit ismerősei jobbjára a »gorillanő« gúnyneven ismertek. A holttest ruhátlanul hevert az ágyon. A külső nyomok szerint a nőt selyemharisnyával fojtották meg. Néhány éven belül

ez a harmadik hasonló gyilkosság Strassburgban.

A »gorillanő« meggyilkolása felfedezésének körülményei rendkívül rejtélyesek. Egy ismeretlen ember jelent meg a rendőrségen és jelentette be a gyilkosságot. Visszakísérte a rendőrtisztviselőket a színhelyre, de azután nyomtalanul eltűnt, mialatt a rendőrség az első nyomokat kutatta. Ez a rejtélyes eltűnés a rendőrség embereiben azt a gyanút keltette, hogy

az ismeretlennek valami köze volt a gyilkossághoz.

A nyomok azonban hiányoztak. Mikor a rendőrorvos a holttestet megvizsgálta, új meglepetés érte a nyomozókat. A halál oka nem megfojtás volt, — amelyet a gyilkos nő nyakára hurkolt selyemharisnyával akart volna elérni — hanem

tompá szerszámmal verték agyon a »gorillanőt«.

A halott tarkóán levő sérülések azt bizonyítják, hogy teljes erővel ütötték.

Azt az először felmerült gondolatot, hogy a gaztett okát a meggyilkolt környezetében kell keresni, a rendőrség azonnal elejtette. A »gorillanőt« közeli ismeretségi körében mindenki szerette, a bosszútól történt gyilkosság gyanúja is el-esett.

A gyilkosságot még rejtélyesebbé tette, hogy 1936-ban, azután 1937 márciusában két hasonló körülmények között elkövetett gyilkosság történt Strassburgban s ezeket a rendőrség minden ügyekezete ellenére eddig nem tudták felderíteni. Ezt a két gyilkosságot most ezzel a harmadik bünténnyel hozzák kapcsolatba, mert

a legkisebb vonatkozásban is pontosan ugyanazokat a jeleket mutatja.

Az 1937 március 28-án történt gyilkossággal való hasonlósága egészen odáig megy, hogy még a gyilkosság napja és órája is ugyanaz. Mindkét gyilkosság vasárnap történt, az áldozatok is ugyanabból a társadalmi osztályból származnak. Azokat, akiket az előző gyilkosság alkalmával a rendőrség a meggyilkolt környezetéből letartóztatott, szintén szabadlábra kellett helyezni.

A rendőrség abból a tényből, hogy mind a két gyilkosság vasárnap történt, megerősítettnek látja azt a véleményét, hogy a gyilkost nem a strassburgi alvilágban kell keresni. A strassburgi nyomozó közegeknek most az a meggyőződésük, hogy a gyilkosnak

okvetlenül elmebetegnek kell lennie,

akit Strassburg környékén kell keresni. Azt a tényt, hogy mindkét gyilkosságot vasárnap követték el, úgy magyarázzák, hogy a tettes hétvégi szabadidejét használja fel arra, hogy ilyen különös »látogatásokat« tegyen Strassburgban.

Anglia és a nagy hadgyakorlatok

Légrédelem és... élelmész — Amire minden angol büszke — Egy hadihajó kereszmetése

(London, augusztus.) Egész London a most lezajlott légrédelem gyakorlatok hatása alatt áll. Ilyen nagyszabású »hadijáték« még nem volt Angliában. Hogy mennyire komolyan veszik a felelős tényezők a dolgot, arra jellemző a következő, kevésbé ismert adat: pár nappal a nagy színjáték előtt az angol főváros minden családjá és minden élelmiszerezlete megkapott postán egy füzetet, amelynek címe:

»Hogyan élmezd magad háboru esetén?«

Ez a kis füzet szakavatott tanácsokat ad a háziasszonyoknak, hogy mennyi konzervet, lisztet, zsírt, cukrot, teát, kakaót s egyéb elsőrendű közszükségleti cikket halmozzanak fel tartaléknak, külön megjelölve, melyek azok az élelmiszerek, amelyek gáztámadás esetén sem romlanak el. Az élelmiszerkereskedők viszont pontos utbaigazításokat kaptak arra nézve, hogy milyen mértékben és milyen árukkal egészítsék ki meglévő készletüket. Végül a füzet ismerteti, hogyan szervezte meg a kormány az élelmiszerezést háboru esetére és milyen városokban, vagy falvakban szándékoznak elhelyezni az egyes vidékeket ellátó élelmiszerközpontokat.

ELET EGY ANGOL CSATAHAJÓN

A hadgyakorlatok másik fontos mozzanata, amely talán legjobban fellelkesítette a brit hazafiakat, az a flottaszemle volt, amelyet a király tartott meg Weymouth öblében a tartalék-hajóhad 130 egysége felett. Ezzel kapcsolatban a nagy londoni lapok és folyóiratok hosszú leírásokban ismertetik a modern hadihajók berendezését, belső életét, szóval ugynevezett »kulisszatitkait«. Ezeknek megismerése nem érdektelen talán nekünk nézve sem. Utóvégre a mai hadihajóépítés

a technikai haladás csúcspontja. Ha megcsodáljuk az áramvonalas vonatot, a nagyszerű sportkocsit, vagy az óceánjáró repülőgépet, mennyivel inkább el kell ámulnunk a modern »dreadnought«, vagy páncélos cirkáló rejtélyes világa felett!

Vegyünk például egy »szerecsény« típusú, 30.000 tonnás, 215 méter hosszú páncélost. Két torony egyenként négy messzehordó, 33—37 centiméteres ágyúnak ad helyet, öt másik tornyában összesen tizenhat kisebb ágyú húzódik meg; gépfegyvereinek se szeri, se száma, jóformán minden fedett zugra jut belőlük.

VILLANYBIRODALOM

Az egymásba kapcsolódó vaslétrákon lehaladva, több emeletnyi mélységben végre a gépházba jutunk. Minden ragyog a tisztaságtól, az óriási gépek legnagyobb teljesítménye 100—120.000 lóerő, amellyel a 30.000 tonnás koloszust 34 csomónyi, vagyis 55 kilométeres óránkénti sebességgel röphetik tova.

A hadihajó központi idegrend-

szere a nagy villanyfejlesztőtelep. Ez a fehérre lakkozott, száz meg száz rézfogantyutól és mérőszekértől csillogó helyiség olyan, mint valami gyár belseje. Minden villanyra jár: a tornyokat villany mozgatja az ágyúkkal együtt, villanyra járnak a daruk, a felvonók, a célzókészülékek, villany biztosítja a fűtést, a mosást, a konyhában villannyal fűtenek, sőt villanyerővel hajtott, elmés szerkezettel hámazzák meg a burgonyát is! Vegyük ehhez hozzá, hogy az uszó erődben mintegy ötezer villanykörte és körülbelül

700 telefonmellékállomás van; a felhasznált lég-, víz- és tüzmenesen elszigetelt kábeleket hossza pedig többszáz kilométer.

A HAJÓ AGYVELEJE

Szálljunk be az egyik felvonóba és emelkedjünk a magasba, megállva az egyes emeleteken. Egymás után táruznak fel előttünk a legénységi hálótermek — szintén fehérre lakkozottak, levegősek —, amelyekben 1200 ember alhat kényelmesen; a kórház, váró- és betegszobáival, operációs termeivel, Röntgen berendezkedésével; a rádióközpont, amely a külvilággal tartja fenn az érintkezést... Még feljebb megcsodálhatjuk a négy repülőgép számára készült acélhangárt és a hatalmas »katapultot«, vagyis lökőszerszemet, mely megadja a felszálló gépeknek a

szükséges kezdősebességet. Végül itt állunk a nagy központi torony lábánál.

Ez a torony az egész hajó agyveleje.

Itt vannak a tiszték dolgozószobái, a kormányzó-készülékek és a busszolák birodalma, itt a széles, teljesen fedett parancsnoki hid. Jóformán lehetetlen felsorolni a torony emeleteinek beosztását; ezt csak szakember vállalhatná. Elég, ha annyit mondunk: a központi acéltorony tetején 17 hajóemeletnyire vagyunk a gépház felett.

Ilyen és ehhez hasonló leírásokból ismeri meg az angol átlagember, aki sohasem volt tengerész, hogy milyen a modern csatahajó és milyen erőt képvisel a hasonló egységekből álló »Home Fleet.« Csoda-e, ha utána kihuzza magát és nyugodtabban megy munkahelyére dolgozni, magáért, családjáért, az öreg Angliáért.

MEGISMÉTLIK A LONDONI ELSŐTÉTITÉSI GYAKORLATOT

A nyolcmillió Nagy-Londonban végrehajtott első általános elsőtétitési gyakorlatot meg fogják ismételni. A belügyminisztérium közleménye hangsúlyozza ugyan, hogy az első elsőtétitési gyakorlat sikeres volt, a lapok azonban más véleményeknek adnak kifejezést. A sikert nyilván hivatalos körökben sem tartják tökéletesnek, miután a második elsőtétitési gyakorlat

kényszerjellegű lesz

és — mint a lapok írják — azokat a magánszemélyeket és vállalatokat, amelyek vétenek az elsőtétitési utasítások ellen, szigorúan megbüntetik.

Az andrejeváci halálos mérkőzés újra a bíróság előtt

Egymásnak ellentmondó tanuvallomások arról, hogy a vádlott szándékosan rugta-e meg Bohn Józsefet

A petrovgrádi törvényszék büntető ötös tanácsa most tárgyalta újra az andrejeváci halálos labdarugó mérkőzést. Mint ismeretes a május 7-én andrejevácson megtartott Szlávia—Schwábische mérkőzésen

Cukics Szvetozár, a Szlávia kapusa nekifutott Bohn Józsefnek, a Schwábische játékosának, gyomron rugta és Bohn másnap délelőtt a petrovgrádi kórházban a kapott sérülések következtében keserves kínok között meghalt.

Az államügyészség ezért szándékos emberölés címén emelt vádat Cukics Szvetozár ellen.

Az ötös tanács elnöke dr. Jovanovic Jován tanácselnök elnöke alatt tárgyalta. A tanács tagjai voltak Orlic Vaszilje, Pejovics Velimir, Betyarevics Kruniszláv és Radojkovics Milorád. A vádat Milojevics Vladimir államügyész képviselte, a tragikus sorsú Bohn József szüleinek képviselőiben dr. Ellmer Gyula ügyvéd jelent meg, a vádlott védelmét dr. Bratic Dusan és Nikolic Milos ügyvédek látták el. A bűnpert azért tárgyalták újra, mert — mint ismeretes — az első tárgyaláson a bíróság a vizsgálat kiegészítését rendelte el.

A vádlott miként az első tárgyaláson, most is kijelentette, hogy sajnálja Bohn sorsát, de nem szándékosan okozta halálát.

Elmondotta, hogy amikor Bohn át-

játszva magát a védelmen, a kapu felé kezdett és löni készült kifutott a kapuból, hogy megakadályozza a góllövést. A kaputól mintegy öt méternyire egymásbafutottak

Bohn lött, a labda a hálóba ment, de Cukics pedig mindketten a földre zuhantak.

Ő a vállán sérült meg, Bohn a hasát fájtalta és miután nem tudott felkelni, társai kivitték a pályáról.

Cukics kihallgatása után a bíróság áttért a tanúk kihallgatására. Stark András kereskedő, a Schwábische egyik funkcionáriusa azt vallotta, hogy a második félidő huszadik percéig rendben folyt a játék. Bohn akkor jó helyzetbe került a Szlávia kapuja előtt és

berugta az ötödik gólt.

A labda már a hálóban volt, amikor Cukics kifutott a kapuból nekirohant Pohanak és felemelt térdjeivel a gyomrába rugott, azonkivül öklével is megütötte.

Hasonlóképpen vallott Feketics István a Schwábische egyik játékosa is.

A bíróság különösen azt a körülményt kívánta tisztázni, hogy Cukics mikor futott ki a kapuból, amikor a labda még Bohnnál volt, vagy amikor már benn volt a kapuban, ezért erre vonatkozólag hallgatták ki a legrésztesebben az összes tanukat.

Nedics Csedomir vasuti tisztviselő, a mérkőzés bírójának szerint Cukics ak-

kor futott ki a kapuból amikor Bohn még vezette a labdát és kifutásával a góllövést akarta megakadályozni legközelebb tudása szerint Betyarevics szavazóbíró kérdésére a játékvezető kijelentette, hogy Cukics eljárása logikus volt. Almazsán János, a Schwábische csapatának kísérlője azt vallotta, hogy Cukics a kapuban habozott, kifusson-e vagy sem és

már akkor futott ki, amikor Bohn belötte a kapuba a labdát.

A Schwábische tanú kivétel nélkül azt vallották, hogy Cukics az öszezítkezés után nem esett el.

Több tanu vallomása után Kirtyanzski Alekszandar vasuti műhelyalkalmazottat hallgatta ki a bíróság aki jó barátságban élt Bohnnal. Kirtyanzski említtette, hogy a kórházban meglátogatta fivérét és akkor értesült, hogy Bohn is a kórházban fekszik. Meglátogatta és megkérdezte, hogy mi történt Bohn elmondotta, hogy a mérkőzésen összeesapott az andrejeváci kappussal, aki megnugta, de

nem szándékosan.

Ezzel szemben Bohn Péter, ez elhunyt Bohn József 79 éves édesapja, aki jelen volt a beszélgetésnél, azt állítja, fia azt mondotta, hogy Cukics szándékosan rugott a gyomrába.

Ugyanígy vallott a mérkőzés áldozatának édesanyja is, aki betegsége miatt nem jelent meg a tárgyaláson és a bíróság előtt felolvasták írásbeli vallomását.

A tanúkihallgatások ezzel végetértek és az államügyész indítványt tett a bizonyítási eljárás kiegészítésére. Azt indítványozta, hogy a bíróság kérje be az alszövetségtől az ügyre vonatkozó iratokat. Dr. Bratic Dusan védő ellenzte az államügyész indítványát, mert szerinte az alszövetség nem hatóság, amelynek vizsgálatát a bíróság elfogadhatná, annál kevésbé, mert az alszövetség mindent a klubbérdeknek megfelelően intéz el. A védő azt javasolta, hogy a bíróság szakértőként hallgassa ki dr. Kamenkovics Zorán sebzéscsoport és rendőre el a tragikus esemény rekonstrukcióját az andrejeváci futballpályán.

A bíróság a

dr. Kamenkovics Zorán kihallgatására vonatkozó indítványnak helyt adott.

A többi előterjesztést azonban elutasította.

A tanár büntetési feladatát kapott a közlekedési rendőrségtől

Detroitban igen szigorúan rendszabályozott meg a rendőrség egy tanárt, aki vétett a közlekedési szabályok ellen. A rendőrtől tiltást jelzett, de az amerikai tanár kocsija

nem törődött a rendőrintésével

és tovább akart haladni. Megállították a kocsit és feljelentették az amerikai hölgyet. A rendőrt a helyszínen átadta az idézést a szabálytalanul haladó autó vezetőjének.

A tanár azonnal a rendőrségre bajtatótt és egy rendőrtisztviselőnek előadta, hogy az idézésben előírt napon nem tud megjelenni, mert akkor tanítania kell az egyik iskolában. A bíró kicsit gondolkodott, ezután kijelentette, hogy azonnal itélkezni fog. A tanárnőhöz fordult és a következő különös ítéletet hirdette ki:

— Miután ön tanár, arra büntetem: üljön le azonnal a bírói asztalhoz és

írja le ötszázszor

a következő mondatot: »Mindig meg kell állni, ha a közlekedési lámpa tiltószínt mutat.«

Gyilkosság egy kutya miatt

Helyszíni tárgyalást tartanak a gornyaroglati gyilkosság ügyében

Május 27-én brutális kegyetlenséggel elkövetett gyilkosság történt a Sztáramoravica melletti Gornyaroglati dobrovoljac telepen. Borjanovics Petár 46 éves telepes boszszuból a gazdaságban használatos úgynevezett nyesökéssel megtámadta régi haragosát, Gosztovics Nikola dobrovoljácot és hét késszurást ejtett rajta. A szurások Gosztovics felsőtestét valósággal felszabdalták, úgyhogy nyomban meghalt.

A gyilkosságra az szolgált okul, hogy Gosztovics előző napon agyonütötte haragosa kuttyáját.

Ebben az ügyben pénteken délelőtt tartott főtárgyalást a szubotici törvényszéken Taszics Alekszandar tanácselnök ötös bírói nagytanácsa. A vádat dr. Raskov Mása államügyész képviselte, a védelmet pedig dr. Magarasevics Alekszandar ügyvéd látta el. Az ügyészség előre megfontolt szándékkal elkövetett emberöléssel vádolta Borjanovicsot, aki május óta vizsgálati fogságban van.

A főtárgyaláson a vádlott azzal védekezett hogy földvásárlás miatt évek óta haragban volt Gosztovics-csal, aki a leszámolás előtti napon agyonütötte a kuttyáját. Emiatt hevesen összeszólalkoztak, de tettelegességre nem került köztük sor. Másnap, május 27-én kiment a földjére, amely Gosztovicséval szomszédos. Gosztovicsot messziről megpillantotta, de nem szólt hozzá, haragosa viszont durva szidalmakkal támadt rá majd pedig

a földre teperte és fojtogatni kezdte.

Szorongatott helyzetében önvédelemből szurta meg a nyesökéssel, amit éppen a kezében tartott.

A bíróság számos tanut kihallgatott, akik közül Vukovics Gyura roglati telepes szenzációs vallomást tett. Azt állította, hogy a gyilkosság után megvizsgálta a lábnyomokat és azokból megállapította, hogy

a vádlott visszament a szállására a nyesökésért, amikor meglátta, hogy haragosa a földjén dolgozik.

Dr. Raskov államügyész ezután azt indítványozta, hogy szakítsák meg a tárgyalást és rendeljenek el helyszíni tárgyalást annak megállapítására, hogy hol és milyen helyzetben feküdt Gosztovics Nikola dobrovoljac holtteste és milyen távolságra volt a vádlott szállásától. A bíróság hosszas tanácskozás után helyt adott az államügyész indítványának, elrendelte a helyszíni tárgyalást, amelyre Sztárcsevics Ante bírót és Klauber Jelena jegyzőkönyvvezetőt küldte ki.

A főtárgyalást augusztus 29-én délelőtt 9 órakor folytatják.

Mammutfogyékeret találtak egy osztrák pályaudvaron. Steyr helyves-
uti pályaudvarán egy ház építése során a munkások 120 centiméter hosszú mammutfogat találtak. A lelet tulajdonképpen csak a gyökere az eredeti mammutfognak, amelynek hossza a négy méter is meghaladhatta. Steyr vidékén ez már a hatodik ilyenemű lelet. A leletek arra vallanak, hogy Steyr környékén a jégkorszak végén nagy számban éltek mammutok.

HIREK

A HÖMÉRSEKLET FOKOZÓDIK

Jugoszláviában az elmúlt 24 órában felhős idő uralkodott, helyenkint, különösen az ország északi részén futó záporok voltak. A hőmérséklet nem változott. A legalacsonyabb hőmérséklet Kupresen 6, a legmagasabb Vránjen 34 fok volt.

Időjárás augusztus 19-re: Meleg idő várható, helyenkint átmeneti felhőzettel és esővel.

A nap kél 4 óra 43, lenyugszik 18 óra 39 perckor.

MAGYAR SZÜLŐK, MAGYAR ISKOLÁBA IRASSÁTOK GYERMEKEITEKET!

— A dunai bán és a segédbán elatározott Noviszádról. Dr. Radivojevic Jován dunai bán hivatalos ügyben Beográdba utazott. — Drincics Dragomir segédbán szintén Beográdba utazott, ahonnan Sabáca folytatja útját és ott résztvesz a ceri ütközet huszonötödik évfordulójának ünnepségén.

— Öngyilkosságot kísérelt meg két szubotici cselédány. Szuboticiáról jelentik: Horváth Margit 20 éves cseléd, aki dr. Kengyelac Milivoj volt városi alelnöknél volt alkalmazásban, zsirszóával megmérgezte magát. — Ugyancsak zsirszóadotot ivott Bitte Anna 20 éves cselédány is, aki Csajkás Mihálynál volt alkalmazásban. Bitte Anna két bucsulevet hagyott hátra, egyiket munkaadójának, a másikat szüleinek írta. A levelekben az öngyilkosjelölt bocsánatot kér tettéért és kijelenti, azért akar megválni az élettől, mert nem akar mostohaanyja útjába állani, aki nem engedi, hogy ahhoz menjen feleségül, akit szeret. Bitte Annát tegnap délelőtt kihallgatták, kihallgatása alkalmával kijelentette, hogy felgyógyulása után ismét öngyilkosságot kísérel meg, reméli több sikerrel, csak ez a vágya, nem akar tovább élni.

— Verekedés és tulorakihágások ügye a szubotici rendőrbíró előtt. Szuboticiáról jelentik: A szubotici bíróságon tegnap ítélték Filipovics Jócó többszörösen büntetett előéletű fiatalember verekedésének ügyével. Filipovics nemrégén megtámadta és súlyosan összeverte szomszédját, Gyenes János 86 éves aggastyánt. A rendőrbíró ezért 500 dinár pénzbírságra, átváltoztatható 10 napi elzárásra ítélte. Filipovicsot büntetése kitöltése vagy készpénzben történt lefizetése után átadják a bíróságnak. — A rendőrbíró ezenkívül 15 vendéglistát 50-től 100 dinárig terjedő pénzbírsággal sújtott záróra-tullépés miatt. Ugyancsak több magánszemély ellen is eljárást indított a rendőrség, mert lakásukon táncvigalmat rendeztek és nem tettek előzetes jelentést a rendőrségnek, amely így nem küldte ki közegeit a táncra és nem akadályozhatta meg a verekedést és szurkálást, amely majd minden alkalommal megtörtént.

— SZTÁRAMORAVICAI HIREK.

Csütörtökre virradó éjjel több betörés történt Moravicán Otterbein Henrich magántisztviselő lakását ismeretlen tettes feltörte, a betört ablaküveg zajára a házbellek felébredtek lámpát gyújtottak, mire a betörő elmenekült. Terok Sándor gazdálkodónál sem járt az ismeretlen nagyobb szerencsével, mert ott is megzavarták és dolgozóval kellett elmenekülnie. A kívülről idegzettel rendelkező vakmerő betörő ezután Hajdu István asztalos kapuját ugrotta át, lement Hajdu pincéjébe, megevett egy göbögődinnyét, majd a pincében levő 35 liter zsírral eltávozott. A csendőrség erőyes nyomozást indított a tettes kézrekerítésére. — A katonai referens elrendelte hogy Moravica összes katonakötelese vasárnap délelőtt jelenjen meg a Krivaja-pályán. A távolmaradókat súlyos büntetésben részesítik. — Az Ipartestület vezetősége utoljára szólította fel tagjait hogy tagdíjhátralékaikat legkésőbb augusztus 31-ig fizessék ki. Azok ellen, akik nem teljesítik kötelezettségüket, végrehajtási eljárást indítanak. — Az előjáróság felszólította a lakosságot, hogy adókötelezettségüknek haladéktalanul tegyenek eleget, ellenkező esetben végrehajtás útján hajtják be rajtuk.

— Felgyújtotta a villám a nádalyi községi előjáróság tanyáját. Kedd este 8 óra tájban nagy zivatar vonult át Nádaly környékén s a villám beleütött a nádalyi előjáróság tulajdonát képező tanyába, amelynek padlásán Kanacski Sztoján 20 métermázsza buzája volt felhalmozva. A tanya és a buza teljesen elégett, a kár meghaladja a 20.000 dinárt.

— Feketici hírek. Feketici község előjárósága értesíti az érdekelteket, mindazokat a 20—40 éves katonakötelezteket, hogy akik fegyvergyakorlatra szóló behívót kapnak, a behívón jelzett időben és a vásártéren erre a célra kijelölt helyen haladéknélkül, szigorú büntetés terhe mellett kötelesek az előirt kellekkel megjelenni, hogy az utbaindítás késedelmet ne szenvedjen. — Eppenugy kötelesek azon állat és járműtulajdonosok, akiknek állatját vagy járművét igénybe venni rendeli el a katonai hatóság, állataikkal vagy járműveikkel azonnal jelentkezni. — A feketici Gazdakör Harangozó Sándor és Gáspár Mihály menjeit a Maliidjosen megtartott tenyészállat szemlén, tenyészési célokra alkalmasnak találta a bizottság és számukra kiadta a tenyészési engedélyt. — Feketici község előjárósága a nemzetközi ut Feketici községen keresztül húzódó szakasza tisztántartására, az utfelügyelő mellé két főnyi segédzsemezélyzeti állást rendszeresített, akiknek kötelessége az utfelügyelő utasításai szerint a községen áthúzódó utszakszt kifogástalan rendben tartani, ugyszintén a kerékrázót és árkokat tisztogatni.

— Református egyházmegyei közgyűlés. A református kerestyén egyház déli egyházmegyéjének augusztus 23—24-én Becsmenben tartandó közgyűlése keretében presbiteri közgyűlést és értekezletet is tartanak, amelyen a déli egyházmegyéhez tartozó Vrbász, Feketics, Crvenka, Novi és Sztári Szivac, Sövé, Torzsa, Velimirovac, Becsmen, Dohanovci, Sövé, Szurcsin, Beska, Sidszki Banovci, Vinkovci, Brod, Sztari Janovci, Csacsinci egyházközségek presbiteriumának nagyszámu kiküldöttjei jelennek meg.

— Nem kell évet veszítenie gyermekének, ha a gimnáziumi felvételi vizsgán megbukott is. Érdeklődjék a noviszádi Pedagógiai Intézetnél, Generala Vasića 4. Telefon 30—42.

— Horgosi hírek. Huszár Gábor gazdálkodó kocsijára, miközben hazafelé igyekezett, felkérkedett Becker Antalné. Amikor Huszár hazaért, megdöbbenve tapasztalta, hogy a pénztárcájából hiányzik két 500 dináros. Azonnal jelentést tett a rendőrségen, mely megindította a nyomozást és sikerült neki még a nap folyamán elfogni a tettest, akinél azonban már csak 750 dinár volt, a többit elköltötte. Az eljárás megindult elene. — Vujakov Dusan gazdálkodó házának udvarán kigyulladt egy kazal buza, amely teljesen elégett. A kár, — mintegy 18.000 dinár, — biztosítás révén megtérül. A tűz keletkezési okának kivizsgálására megindult a vizsgálat. — Perusin és Gurkin horgosi pékek, akiknek üzlete egymással szemben van, vasárnap összeszólalkoztak, majd csunyán összeverekedtek. A rendőrség megindította az eljárást. — Komáromi István géptulajdonos munkásai Komáromi távollétében berugtak és összeverekedtek, ez alkalommal többen súlyos sérüléseket szenvedtek. A rendőrség megindította az eljárást. — Ifju Amstadt András horgosi gazdálkodó sorsjegyét 60.000 dinárral huzzták ki. A szerencsés nyerő, akinek egynegyedes sorsjegye van, alig akart hinni füleinek, amikor Miskolci Antal újságíró jelentette, hogy megérkezett a megbízott és elhozta a pénzt. Amstadt Miskolcra, akitől a sorsjegyet vásárolta, megjutalmazta.

— Üde lehelet, kellemes szájíz. A legolcsóbb és legjobb szájviz és garatöblítő 3 csepp **Növényharmat** egy pohár vízben. Üdit, frissit, fertőtleníti s megóvja a fogakat a romlástól. Egy üveg ára 12 dinár s hónapokig elegendő. Eredeti zöld csomagolásban mindenütt kapható.

— Vrbászi hírek. Vasárnap este a szubotici helyőrség katonazenekara hangversenyez a Greifenstein-szállodában. A zenekart Klein Gyula novivrbászi születésű, szárazosi rangban levő katonakaparmester vezényli. — A hadtestparancsnokság mintegy száz parcellatulajdonos földjét repülőter céljaira bérbevette. A földtulajdonosokat értesítették, hogy már nem szánthatják fel és vethetik be földjeiket. — Miután a báni hivatal az április 1-én megválasztott Lalin Jován községi főjegyző megerősítését illetően nem nyilatkozott eddig, a községtanács az új községi szabályrendelet 157. fejezete alapján hétfői ülésén megerősítettnek jelentette ki az új jegyzőt. — A gimnázium igazgatóságához augusztus 23-ig kell beadni a pótvizsgára vonatkozó kérvényeket. — Szerdán éjjel Sztári vrbászban betörték a M. Steiner i Sinovi fakereskedés csatornaparti telepére, feltörték a pánccelszekerényt s 51.000 dinárt zsákmányoltak. Miután a telepen éjjel öt nem volt, az esős éjszakán senki sem zavarta a betörőket. A tettest a jelek szerint a viszonyokkal ismerősök követhették el.

— Dr. Fenyő Győző újból rendel, Noviszád, Zselyezniczka 13.

A bajnai nagyboldogasszony-napi bucsu. Bajnában — mint már jelentettük — Nagyboldogasszony napján a szokottnál is fényesebb keretek között ünnepezték meg a bucsút. A bucsura igen sok hívó vonult fel zászlókkal a környékbeli községekből is, mint Tolajáról, Melligyéről, Moravicáról és Telecskáról. Temerinből mintegy harmincezer fő csoport érkezett Bajsára. Az ünnepi nagymisét Kődmön János káplán, Bajsa szülőtte mondta ő vezette a körmenetet is, amely előtt magaszárnalású szentbeszédet mondott. Miután Kődmön János káplán megvendégelte a temerini és más vidéki ismerőseit, tisztelőit.

Tettenértek Szubotlcán egy betörőt. Pintér Ferenc 26 éves szubotlcái képzőművész csütörtökön este az ablakon át betört Grozdics Timo szubotlcái lakos Masarikova ucai lakásába és különböző ingóságokat akart lopni. Grozdics figyelmes lett a zajra, tettenérte a betörőt aki a kiválasztott tárgyak közül csak egy télikabátot akart magával vinni, hogy könnyebben megmeneküljön. Grozdics kiáltására több is elfofozott és elfogták a betörőt, akit a rendőrség pénteken délelőtt 10 napra elzárásra ítélte büntetésének kitöltése után pedig a bíróság fogházába szállította. A rendőrségnek az a gyanúja, hogy Pintér lelkiismeretét több betörés is terheli.

Székrekedésnél és emésztési zavaroknál igyunk reggel éhgyomorra egy pohár természetes »Ferenc József« kecskevízet. Regist. od. Minisztarstva szoc. pol. i Nar. Zdr. S. br. 85 od 154. 25 V.

Beiratások az adai polgári és ipari iskolába. Adáról jelentik: Az adai polgári és ipari iskolában a javítóvizsga kérvényeit augusztus 28-ig lehet benyújtani, egy tantárgy után 20 kettő után 30 dináros okmánybélyeggel ellátva. A javítóvizsgák augusztus 30-án és 31-én lesznek. A polgári iskolában a beiratások szeptember 1-től 2-ig tartanak, a beiratkozásokhoz bejelentő ív, 5 dináros okmánybélyeg négy elemi elvégzéséről szóló bizonyítvány, anyakönyvi kivonat és adóbizonylat szükséges. Az ipari iskolában a beiratkozások augusztus 15-től augusztus 31-ig tartanak. Az első osztályba iratkozók el kell menni a munkaadónak is, a beiratáshoz 4 elemi elvégzéséről szóló bizonyítvány, anyakönyvi kivonat és orvosi bizonyítvány szükséges. Az 5 elemi végzett tanoncokat a második, a hat osztályt végzetteket pedig az ipari iskola harmadik osztályába veszik fel. — A közoktatásiügyi miniszter Palov Mihajlo délszerbiai tanítót az adai polgári iskola előadóinak nevezte ki.

KANIZSAI HIREK. Agbaba Mihály városelnök egyhávi szabadságra ment, távollétében Bogosavljev Luka képviselőtestületi tag helyettesíti. — A város vezetősége elhatározta, hogy a járáson keresztül műutat építet és ennek költségeit az agrár földiek megváltási érából fedezik. — Teusán Milán gazdálkodó tizenkilenc éves Milán nevű fia aki Noviszádon katonai szolgálatot teljesített, főbelötte magát és meghalt Nagy részvét mellett temették. — A hotivásár árai: Buza 155, árpa 132, zab 122, bab 320, zsír 14, hízottkacsa 7.50, kővérhúd 8.50 dinár, tojás 60 para.

BEZDÁNI HIREK. Opra János községi jegyző visszatért szabadságáról és átvette hivatalát. — A bezdáni őrési fürdő építését megkezdték. — A Bezdánal szomszédcs Kolut közösgben sertésvész lépett fel. A hatóságok megtették a szükséges intézkedéseket.

Uj angol állampolgárok. A londoni belügyminisztérium jelentése szerint 1938-ban 1319 idegen kapta meg az angol állampolgárságot. Ezek nemzetiségük szerint így oszlanak meg: 293 német, 229 orosz, 163 olasz, 74 francia, 63 lengyel, 53 osztrák, 49 spanyol és 21 cseh.

Ezer asszony munkája...

Skócia asszonyai most készültek el azzal az ajándékkal, amelyet a koronázás alkalmából ajánlottak fel Erzsébet királynénak. A dolgozó nők hódolatát juttatja kifejezésre az ajándék és elevenez tagot számláló nemzeti egyesülésük nevében ezer asszony vett részt az előkészítésében. Maradandó értékű és gyakorlati ajándékkal, ágyneműkészlettel, remekművi asztalterítővel, kézimunkákkal díszpárnákkal kedveskednek a skót hölgyek királynéjuknak. Két évig dolgozott rajta Skócia ezer legkitünőbb háziasszonya, legszébbben kézimunkázó nője.

A fejedelmi garnitúra színeit maga a királyné választotta ki. Szegfűpires, őszibarack és elefántesont színek a különböző terítők, abroszok párnák és butorhuzatok. Minden egyes darab a legremekebb hímzés, a legkitünőbb művészek rajzolták mintáit és díszítéseit a XVI. század hagyományos angol formái alapján. Erzsébet királyné nagyon szereti a díszpárnákat. Változatos rajzu, izléses alaku párnákat terveztek hálószobájába az ágyra, a nappalagokra és hasonlókkal látják el a reggelizőterem ülőbutorzatát a tévészoba intím foteljeit és kereveit. Az ajándékokat ősszel személyesen veszi át a királyné a kedves és szorgalmas skóciai háziasszonyoktól.

Félarú utazás Budapestre és vissza az összes jugoszláv és magyar vasúton. Előzetes magyar vízum nem szükséges. A vízum Budapestben ingyenesen 2 P. 50 f. kezelési díj ellenében adatik ki. Őszi Vésár (Lakberendezési Kiállítás) 1939 augusztus 21-től szeptember 11-ig. Kedvezményes beutazás: 1939 augusztus 21-től szeptember 11-ig. Az utazáshoz jugoszláv utlevél kell. Kedvezményes visszautazás 1939 augusztus 31-től szeptember 21-ig. A jugoszláv vasúton az induló állomástól a magyar határig a teljes áru menetjegyet kell megváltani. Ezt meg kell őrizni, mert az ingyenes visszautazásra jogosít. A magyar vasúton ugy a Budapestre való, mint pedig a visszautazás félarú jeggyel eszközölhető. A vízum és vasúti igazolványokat Budapestben az Őszi Vásáron (Városligetben) le kell bélyegeztetni. A vízum és utazási igazolvány ára 60 dinár. Ily igazolványokat a Putnik, a Fruska Gora turisztikai egyesület, a Wagon Lits utazási irodák Jugoszláviában levő összes fiókjainál: Murska Subotán a Prekmur-ska Fankánál, Doljna Lendaván Balkányi könyvkereskedésben, Apatinban Apatinska Banka i Stedionicanál nemkülönben a zágربی magyar konzulátusnál, a beográdi magyar utlevélhivatalnál, a Külkereskedelmi Hivatal kirendeltségénél (Njeguseva ulica 28-a) és a Magyar Kereskedelmi megbízottnál lehet beszerezni.

Kikindai és környéki hírek. A noviszádi szerb Nemzeti Színház kéthavi vendégszereplésre Kikindára érkezett. — Rajkov Szvere gazdálkodónál tűz ütött ki és két épület, valamint ötven métermázsú buza elpusztult. Az a gyanu, hogy a tüzet gyújtogatás okozta. — Kondics Vukán tanóján szintén tűz volt, amely számos értékes mezőgazdasági gépet elpusztított. — A nemacska-carnyal Lé-nárt-testvérek féle malomban súlyos szerencsétlenség történt. Pochmüller Mihály lakatos az egyik motort javította. Eközben a motor eddig ismeretlen okból felrobbant és a lakatot súlyosan megsebesítette Pochmüller be szállították a kikindai kórházba.

FÜRDŐRUHÁK, fürdőkabátok mélyen leszállított áron kerülnek kiadásra Fischer J. és Fia cégnél Noviszádon, Trg Oslobođenja 2.

A ceri ütököt huszonöt éves évfordulója. A Drina mentén levő Cer hegyén ma nagy ünnepeket rendeznek abból az alkalomból, hogy a szerb hadsereg ott huszonöt év előtt győzelmet aratott az osztrák-magyar hadsereg felett. Az ünnepek a csata színhelyén felállított emlékműnél folynak le. Az ünnepségre a régi Szerbia, Bosznia és a Vojvodina minden részéből érkeztek volt frontarcosok.

CSANTAVIRI HIREK. A keresztelés ifjuság vasárnap délután gyűlést tartott, amelyen Takács Gáspár plébános felolvasta a szombori Eucharisztikus Kongresszus alkalmával megtartott ifjusági nagygyűlésen hozott határozatokat. A jelen voltak a határozatokat elfogadták. Műoron kívüli számként Dér Ferenc orvostanhallgató felolvasta »Gümőkór« című tanulmányát, amely igen nagy sikert aratott. — Csantavir lakossága nagy fényvel ünnepelte meg Szent Rókus napját. A múlt század második felében Csantavir és környékén borzalmas kolerajárvány pusztított és a lakosság megfogadta, hogy a jövőben mindig fényvel ünnepli meg ezt a napot, amelyen a veszedelmes járvány megszűnik. A járvány megszűnése Szent Rókus napjára esett s azóta a csantaviri hívők minden alkalommal ünnepként ülik meg e napot. Szerdán a hívek nagy tömege záródokolt a nyugati temetőbe, amelynek kápolnájában Takács plébános misét mondott majd beszédet intézett az egybegyűltekhöz, emlékeztetve őket a Rókus nap jelentőségére. — A kevi Burány vendégházban tervezett szabadtéri előadást augusztus 22-re halasztották.

Elrendelték a vizsgálati fogságot dr. Fratučan Szevén noviszádi ügyvéd merénylete ellen. Papricics Milán noviszádi vizsgálóbíró befejezte Milosevics Szevén dr. Fratučan Szevén noviszádi ügyvéd merényletének kihallgatását. Milosevics kijelentette a vizsgálóbíró előtt, hogy nem volt szándékában megölni vagy akár csak megsebesíteni sem dr. Fratučánt, a bicska ki sem volt nyitva, amikor a sajnálatos esemény történt. Papricics Milánnak tudomására jutott, hogy Milosevics a merényletet megelőzőleg egy noviszádi fegyverkereskedőnél járt és revolvert akart vásárolni, a kereskedő azonban nem volt hajlandó revolvert adni neki, mivel Milosevicsnek nem volt fegyvertartási engedélye. Emiatt és több más olyan jelenség miatt, amely jogosan enged arra következtetni, hogy Milosevicsnek szándékában volt dr. Fratučánt megölni, a vizsgálóbíró gyilkossági kísérlet címén elrendelte a vizsgálati fogságot Milosevics Szevén ellen.

Tolvajbánda garázdálkodott Lokon. Lokról jelentik: Egy több tagból álló tolvajbánda szerencsétlente Lokot csütörtökre virradóra. A tolvajok Titel felől érkeztek kocsin, a kocsit őrző nélkül hagyták, maguk pedig behatoltak Varga József napszámos udvarába, ahonnan több szerszámot és kisebb értékű holmit vittek el. Innen Nénin Mirko községi elnökhöz mentek, akinek házából 5 kiló tollat laptak el. Behatoltak még a tolvajok Nélin Dusánhoz is, akitől egy zék tollat vittek el. A rendőrség a titeli csendőrséggel karöltve erélyes nyomozást indított a tettesek kézrekerítésére.

Noviszádi rendőri hírek. Petrovics Szevén noviszádi utazó jelentést tett a rendőrségnek, hogy a lakásáról ismeretlen tettes ellopott egy ébresztőórát. — Zagorec József 28 éves noviszádi alkalmazottnak a Vasut ucca 27. szám alatti lakásáról elloptak egy ezüstórát és egy nadrágot. — Zerem-szki Borivojegetemi hallgató autóbuzson jött fel a strandról a városba és utközben ismeretlen tettes elemelte a karóráját. — A rendőrség letartóztatta Bozsics Bogdán 73 éves munkást, aki Apics Pájó vetereniki gazdálkodótól ellopott 1500 dinár értékű löszerszámot.

Három fog — 15 napi fogház. A noviszádi törvényszék egyesbírósgán tegnap délelőtt tárgyalta Joszics Matija bácskapalanlial borbély verekedésének ügyét. A vádirat szerint Joszics ez év január 7-én megtámadta Abel János nevű haresgost és egy kulcsal úgy szájánvágtá, hogy Abelnek három fogja kihullott. A bíróság a tanuvalomások és perbeszédék elhangzása után bü:osnek nyilvánította Joszicsot és 15 napi fogházra ítélte. Az ítélet nem jegerős.

M. K. Lepadat Szubotica, cégnél vásárolt osztálysorsjegyek közül az augusztus 17-iki húzások a következő díjakat hozták ki: 10.000 dinárt nyert: 22933; 5.000 dinárt nyert: 15505, 34420, 61112, 79264, 86523; 4.000 dinárt nyert: 47741; 1.000 dinárt nyert: 1364, 2649, 2751, 4110, 11, 34, 80, 5760, 7060, 66, 72, 10307, 10427, 10559, 77, 13471, 15512, 36, 78, 91, 19502, 69, 90, 21332, 22484, 26504, 25, 27479, 30751, 72, 74, 96, 98, 33133, 45, 87, 33831, 37, 46, 74, 82, 97, 900, 34405, 37774, 38453, 79, 92, 38811, 46, 39974, 42201, 42, 43374, 88, 92, 45755, 60, 64, 47770, 89, 48978, 49329, 60, 62, 50280, 52313, 20, 32, 42, 89, 55968, 58602, 78, 97, 58901, 60901, 60801, 61158, 61351, 65502, 14, 48, 66, 69026, 71575, 73909, 51, 64, 78, 74340, 78438, 59, 84271, 82, 85561, 68, 86570, 88, 89616, 92510, 94089, 97607, 98508, 29.

UJ MAGYAR OLVASÓKÖNYV AZ ELEMI NÉPISKOLA II. OSZTÁLYA SZÁMÁRA. Milosevics Kamenko, noviszádi tanfelügyelő és Polácsi János, noviszádi tanító szerkesztésében új magyar II. osztályos olvasókönyv van sajtó alatt, amely a kisebbségi magyar gyermekek részére készült. A Közoktatásiügyi tanács 801-1939. szám alatt ajánlja a könyvet. A könyv a Misics-testvérek, noviszádi könyvkiadók kiadásában jelenik meg. Ára 12 dinár. Felhívjuk a magyar iskolák tanítóinak figyelmét e könyvre, amely ugy tartalmi, mint pedagógiai szempönből tekintve a legjobb elemi iskolai tankönyvek közé tartozik. A könyv teljesen felöleli a tantervben előirt anyagot. Elbeszélések, mesék, költemények, dalszövegek, példabeszédek, közmondások, köszöntök és tréfás játékok egymást váltják. Fel van dolgozva a könyvben a II. osztály teljes nyelvtani anyaga bő feladványtárral. Megrendelést már elfogad a kiadó (Bracsa Misics, Noviszád, Kralja Petra I. u. Dunavszka banovina.)

Világmarkás autó-rádiók
garancia mellett kaphatók:
GELB, villamossági vállalat,
Noviszád, Kralja Petra II. ul. 23

— 148.822 svéd koronát kapnak fej-
jenként a Nobel díjasok Stockholm-
ból je'entük: A Nobel alapítvány most
közvetett évi jelentése szerint az ala-
pítvány összege 1938 végén 32.946.542
svéd korona volt. Az ezévi Nobel-di-
jasok fejeként 148.822 svéd koronát
kapnak. A természettani és vegytani
díjakat a svéd tudományos akadémia,
a filológiai és orvosi díjat a stockhol-
mi egyetem orvostani kara az iro-
dalmi díjat a svéd akadémia ítéli oda.
Ebben az évben két vegytani és két
orvosi díj kerül kiosztásra, minthogy
a múlt évben ezeket a díjakat visz-
szatartották. Ha ebben az évben sem
találnának díjazásra érdemes munká-
latot a díjak összegét ahhoz a külön-
alaphoz csatolják, amelyből a tudom-
ányos kutatásokat támogatják.

**KITÜNÖEN SIKERÜLT MŰVEVLŐ
ELŐADÁS A HORGOSI ÁRVÁ-
HÁZBAN**

Horgosról jelentik: A horgosi Ká-
rász-féle árvaház kis árva gyermekei
a tanítónővérek betanításában kitün-
ően sikerült műkedveió előadást tar-
tottak. Bemutatásra került a »Mária
Magdolna« című 5 felvonásos vallásos
tárgyu szimű, amelynek főbb szere-
peit a kis árvákon kívül Fajka Bözsi-
ke, Földi Bözsike Sziveri Terike,
Meggyesi Bözsike Petrás Szidi, Boté
Ilonka, Tóth Cöle Halász Irén, Fodor
Mancika, Fodor Rózsika, Körösi Ilon-
ka, László Márka, Farkas Rózsika,
Sziveri Margitka, Agoston Veronka,
Szalai Bözsike, Német Ibolyka és Vu-
kov Jusztika játszották.

Előadtak még két egyfelvonásos vig-
játékot, melyben főleg az apróságok
szerepeltek. Ezeknek a csöppségeknek
ebben úgy kijár a dicséret, mint bár-
melyik nagynek, biztos fellépésük a
legnagyobb elismerést váltotta ki a
nézőkből. A két egyfelvonásos szerep-
lői: Kálmán Matild, Sziveri Terike,
Törtel Ottília és Tibor, Varnyu Erzsé-
bet, Szalai Böske Miskolci Agnes Izsáki,
Erzsebet Csöka Mariska, Berényi Pi-
rike Herédi Jolánka, Véber Iluska és
Barna Ilonka voltak.

A kis köszöntő-lányok: Fodor Ju-
ditka, Vass Mucuka, Farkas Pirike,
Bicskei Böske, Kapás Tucska, Sárkány
Jucika; a törpék pedig: Huszár Laci-
ka, Ács Pistike Novoszel Jenőke, Fane
Venci, Bencsik Feri, Nyitrai Imi, Fo-
dor Jóska és Törtel Tibi voltak.

Köszönet illeti az Árvaház vezetősé-
gét, akik a mai nehéz időkben is ön-
zetlenül nevelik a kis apátlan-anyát-
lan árvákat s emellett még a legmé-
lyebb kultúra berkeibe is szórakozta-
tó módon bevezetik őket. Ugyancsak
szonban meg kell említenünk hogy
nagyon sok szerény keresettel rendel-
kező egyén kifogásolta a 15 és 10 di-
ráros jegyeket, mert így nem állt mód-
jukban, hogy ők is megtekinthessék
az előadást. Bizonyosra vehető, hogy
az Árvaház vezetősége a közel jövő-
ben esetleg a harmadik előadásra ol-
csóbb jegyeket bocsát forgalomba s
egy Horgos szegényebb néposztálya is
megtekintheti a minden tekintetben
kitűnő előadást. A darabot holnap este
ismét előadják.

««(IIII)»»
Csak előtanulmányok után mutat-
ják be Wagnert a német munkások-
nak. Dr. Leynek a német birodalmi
munkafront vezérének kezdeményezé-
sére, a bayreuthi Wagner színház ezen
a nyáron előadásprogramjából kégy es-
tét a német munkafront számára tart
fenn. Augusztus 14-ig mintegy 7000
munkás zarándokolt el Bayreuthba a
birodalmi minden részéből. A mun-
kások előzőleg zeneművészeti tanfo-
lyamon vettek részt, hogy meg tudják
erteni Wagner operáit. Az egyik mun-
kásosport 220 ipari munkásból és
munkásnőből, 60 gépirőnőből, 15 kéz-
művesből, 250 tisztviselőből, 9 diák-
ból, 7 utépitőmunkásból és még vagy
30 nehéz munkát végző munkásem-
berből áll. A csoporttal egy földmives
is Bayreuthba utazott.

SZÍNHÁZ-FILM

**Szabad-e aludni
filmezés közben?**

Párizsban érdekes perben hoztak
megfellebbezhetlen ítéletet. Az egyik
nagy párizsi filmgyár vezetősége
ugyanis beperelte a francia filmszín-
észet egyik büszkeségét. Egyik lapsem
említi meg sem a gyár, sem a film-
színész névét, a leírásból azonban
következtetni lehet arra, hogy

Corinne Luchaire-ről van szó.

A per előzménye az, hogy az alpe-
res filmszínész név felvételek közben el-
aludt, éppen akkor, amikor jelenése
következett volna. A helyzetet az tet-
te súlyossá, hogy a filmben csecsemő
is szerepelt, márpedig a csecsemőket
hihetetlen szitárgázzikkal honorálják,
mert a Jupiter-lámpák igen veszélyez-
tetik gyenge szemüket.

A csecsemőket jóformán, percen
ként kell fizetni

A pályás sztár már több perc óta zo-
kogott a Jupiter-lámpák fényében, a-
mikor a film főszereplője többszörös
csengetésre sem jelentkezett. Ügyelők
és rendezők szaladtak fel az öltöző-
szobájába és nagy meglepetésükre a
filhíresség rekláméján

szundikált.

Felébresztették, mire azzal védekezett,
hogy a napi 18 órai filmezés tulságo-
san igénybe veszi szervezetét.

Első esetben elnézték ezt a »ballé-
részt«. Másodszor szintén megkegyel-
meztek neki. Mikor azonban harmad-
dik alkalommal is elaludt »visszaeső
bűnösség« miatt az igazgatóság per-
t indított a színész ellen.

A bizonyítás során a filmszínész-
nek adták igazat annyiban, hogy a
színészeket bizonyos munkaidőn túl
valóban nem szabad tovább dolgoz-
tatni. Az igazgató azonban azzal vé-
dekezett, hogy a filmszínész már a
szerződés aláírásakor tudta mennyi
idő múlva kell elkészülnie a filmnek
tehát számíthatott arra, hogy foko-
zottabb munkát kell vállalnia.

Eppen ezért fizetését is felemelték.

**A birodalom valamennyi mozijában
bemutatták a Siegfried-vonalról készült filmet**

Berlinből jelentik: Nagy hatással
mutatták be az egész birodalom vala-
mennyi mozgóképszínházában a né-
met nyugati védelmi vonalról,
a Siegfried-sáncokról felvett filmet,
amelynek előadása husz percig tart és
amelyet a birodalmi kulturakamara
rendelete értelmében a mozik a heti
híradó helyett tartoznak minden elő-
adásban bemutatni. A film jobban le-
köttötte a nézőközönség érdeklődését,
mint akármilyen mozgalmas dráma.
Látható rajta a több méter vastag
betonfal, amely tele van tüzdelve
égytornyokkal, titkos gépfegyver-
fészkekkel, rejtett nehéz ágyúkkal és

Végül azt a meglepő ítéletet hozták,
hogy a per költségeit a vállalat igaz-
gatósága térítse meg, mert tovább
dolgoztatta az alkalmazottat a meg-
engedett munkaidőnél. Nagyobb bünt-
etéssel viszont nem sújtották a vállala-
tot, mert a színésznek a szerző-
cés szövegéből valóban fokozottabb
munkára kellett következtetnie. Azon-
kívül a fizetése váratlan felemelését
is csak azzal magyarázhatta meg, hogy
többet kell dolgoznia.

Igy sem a filmszínészt sem a
filmvállalat igazgatóját nem maraszt-
alták el. Ez a végzés negyvenezen
kielégítette az igazgatóságot, bár a-
nyagilag csak a filmvállalat vesztett.
A filmszínész, akivel szemben első
kétszer elzárva tartották tanúsítottak
nem nyugodott bele az ítéletbe és fel-
lebbezést nyújtott be. A fellebbezést
senki sem értette hiszen a színész-
re semminemű büntetést sem szabtak
ki. Azonban a pereskedésre azt a ma-
gyarázatot adta, hogy a pereskedés
alatt súlyos

erkölcsi veszteségeket szenvedett

Ézt a magyarázatot a bíróság nem
volt hajlandó elfogadni mivel a tár-
gyalást elejétől fogva zárt ajtók mö-
gött titokban folytatták és az újsá-
gírók nem említették meg a színész-
névét. Különben is a perlésre bizo-
nyos mértékben az alperes hibájából
került sor. A színészt tehát végér-
vényesen elutasították, de a második
per költségeit már vele fizették meg.

Tanulság tehát az, hogy filmezés
közben nem szabad aludni.

Elmarad a noviszádi telepi kör-
maesti kerti ünnepélye. A novi-
szádi Adamovics-telepi Olvasó és
Gazdakör ma estére tervezett ker-
ti ünnepélye a rossz időjárásra
való tekintettel elmarad.

földalatti tankállásokkal.
Elvonnul a nézők szeme előtt a szé-
les alagutatózat, amelyben vonatok
futnak megrakodva katonasággal és
lőszerrel, katonák felbukkannak a föld
mélyéből, amint messzehordó ágyukat
visznek állásokba, hirtelen felröppen-
nek a léggömbök, amelyek
acélhálózatot feszítenek ki támadó
repülőgépek ellen
és egyszerre csak megszámlálhatatlan-
ul sok repülőgép száll fel a magas-
ba, mintha a földből nőtt volna ki. A
közönség áhitattal nézte a lepergő ké-
peket és az előadás után nagy volt a
lelkiesedés.

adatok bemonddása után udvariasan
megkérdezte az anyakönyvvezetőtől:

— Mennyivel tartozom?
Az anyakönyvvezető így felelt:
— Gyermekek bejelentése dijen-
tes.
Jules Berry széles mosollyal vála-
szolta:
— Ha tudtam volna, hogy ez nem
kerül pénzbe, igazán korábban el-
kezdtem volna az atyaságot.

**Miért nem viselt soha
kalapot Verdi?**

Minden idők egyik legnagyobb
muзикusa, Verdi, életének utolsó
éveiben soha nem viselt kalapot se
nyáron, se télen. Egy római hölgy a
napokban leleplezte ennek az okát.
Fiatalasszony korában találkozott
az utcán Verdivel, akivel előző este
együtt vacsorázott egy társaságban.
Verdi híres volt arról, hogy annyira
elmerült a gondolataiban, hogy
saját édesanyja mellett is elment az
utcán, nem csoda hát, hogy ezuttal
is — elfelejtett köszönni.

A hölgy nagyon megsértődött,
odament Verdéhez.

— Figyelmeztetni szeretném önt,
Maestro, hogy a kalapját elfelejtet-
ték ma kikefőlni!

Verdi lekapta a kalapot, minden
oldalról megnézte, de nem talált
rajta semmi különösét.

— Bocssáson meg, Mester, nem is
piszkos a kalapja. Csak arra akar-
nám rászoktatni, ha ismerős höl-
gyekkel találkozik, figyeljen kissé
és emeljen kalapot.

Verdi egy szót sem szólt, mélyen
elpirult, de másnapra levelet írt a
fiatalasszonynak ezzel a szöveggel:

»Asszonyom, köszönöm a rend-
reutasítást, de soha többé nem
lesz módjában, hogy ezt bárki is
megismételje. Azonkívül figyel-
mebe ajánlom, hogy fejedelmek,
muзикusok és költők minden
időkben elvárhatták, hogy leg-
alább a nyílt utcán meg ne za-
varják őket a gondjaikban. Ön a
tegnapi esettel megfosztott egy ze-
neműkiadót attól az örömtől, hogy
nekem némi pénzt juttasson.«

Ettől a naptól kezdve, bármennyi-
re is kérélték, bármennyire megkö-
vették a mestert, kalapot a fején so-
hasem láttak és a nőkkel szemben
az addigi udvariasságból is erősen
engedett Verdi, a zenekirály.

5 kérdés:

1. Ki írta A pinguinek szigetét?
2. Hogyan hívják a spanyolok nemzetj hőst?
3. Ki írta a Faust opera zenéjét?
4. A görög ábécének melyik az utolsó betűje?
5. Hogyan hívták a híres mezte-
len táncosnőt, aki tragikusán
halt meg?

Válasz

regnapi kérdéseinkre

Kérdés: Hány penny van egy an-
gol fontban?
Felelet: 240 penny. (20 shilling,
minden shillingben 12 penny).
Kérdés: Ki mondotta ezt: Ten-
gerre magyar?
Felelet: Kossuth Lajos.
Kérdés: Mit neveznek indexnek
a katolikus egyházban?
Felelet: Az eltiltott könyvek
jegyzékét.
Kérdés: Ki festette meg Mona
Lisa arcképét?
Felelet: Leonardo da Vinci.
Kérdés: Hogyan hívták az or-
léáni szüzet?
Felelet: Jeanne d'Arc.

KÖZGAZDASÁG

A piacellátás korlátozása, nemzetközi buzakartell vagy ~ 25 százalékos területcsökkentés?

Változatok a buzaválság problémái körül

A nemzetközi »buzaprobléma« — amint eddig szemérmes szóval a lap-pangó buzaválságot illették — immár nyílt buzakrizissé fajult. Így mondja legalább is a római nemzetközi mezőgazdasági intézet. A szemérmeskedésnek tovább nincs helye. Ennek az új buzaválságnak a méretei, a mélysége és szélessége valószínűleg nagyobb, mint a megelőző. A károsodás amelyet a világgazdaságnak okoz, bizonyára szintén nagyobb lesz.

Minden nemzetgazdaság kifogja belőle a maga részét.

A legkisebb buzaárak megszabásával a kárt nem lehet elhárítani. De nem lehet semmiféle kormányhatósági intézkedéssel sem, mert ehhez még a leghatalmasabb kormányoknak sincs megfelelő hatalmi eszköze. A közeledő válság jelei már évekket ezelőtt mutatkozni kezdtek. Akkor alakult meg az Internacionál Wheat Advisory Committee, a Nemzetközi Buzatanács Rendszerét elnök kezdeményezésére. A Tanács feladata a buzaprobéma megoldása volt. A gyakorlatban, sajnos, a Nemzetközi Buzatanács a genfi Népszövetség buzára átirat másolatának bizonyult.

Sokat ülésezett, de soha meg-egyezni nem tudott.

Sokat tanácskozott, de elhatározását mindig a következő ülésakra halasztotta. Közben pedig a buza ára állan-csón morzsolódott hogy végre most

olyan mély szintre zuhanjon amilyenre már évtizedek óta nem volt példa.

El kell ismernünk, nem volt könnyű a feladat, amelyre a Buzatanács vállalkozott. A négy nagy termelő állam — Amerika, Kanada, Argentína és Ausztrália — érdekei szegesen ellentétesek. A négy nagy — amint nevezik őket a Big Four — érdeket keresztezik a kisebb exportállamok jogos érdekei is.

A kis államok pedig egymás között szintén nem harmonizálnak.

Azt hinné az ember, hogy a kivételi és behozatalra szoruló országok között mutatkozik majd a legnagyobb antagonizmus és csodálatosképpen ezek az ellentétek lennének könnyűszerrel áthidalhatók.

De minden ellentétnél sokkal hatalmasabb az az érdek, amely a válság elhárításához fűződött és áldozatkészséggel, megértéssel talán meg lehetett volna találni a járható utat, ha... a Tanácsban képviselt 23 tagállam delegátusai kivétel nélkül meg nem egyeznek egy elvi kérdésben. Igaz, ez volt az egyetlen kérdés, amelyben egyességre jutottak, de ép itt vétették el a dolgot jövátételtenül.

Ez a kérdés pedig az volt, hogy mi legyen a nemzetközi buzaprobéma tartalma és alapja.

Röviden és egyszerűsítve a Buzatanács a problémát a következőképp fogta fel: A világpiacot ma a liverpooli tőzsde jelenti. Ha tehát a Liverpool

tőzsdéjén működő árjegyző titkár a fekete táblára felír egy számot, amely az ottani szokások szerint még számlálható, leggyengébb minőségű buza árát jelzi 45.4 kg-nak megfelelő 100 fontonként, például azt hogy 4/9 akkor a londoni Baltic tőzsde táblájára szükségképp 22/7 és 23/3 körüli számok kerülnek, amelyek a különböző minőségek árát pr 480 font, azaz 217.7 kg-nak megfelelő súlyra vonatkoztatva mutatják. Ugyancsak a liverpooli titkár jegyzése kényszeríti a winniepigi hogy 5/9, a csikágóit, hogy 5/6 és a buenosairesit hogy 9/4 írjon fel a saját táblájára, mint egy busbe azaz 60 font illetve 27.2 kg buza árát amerikai centekben, illetve mint 100 ka árát papirpezőkban.

Ez eddig a tény. A probléma első része az, miként lehetne a liverpooli tőzsdetitkárt arra kényszeríteni, hogy ne ezt a számot írja ki, hanem azt, amelyik a négy nagy buzatermő államnak jobban tetszik, másik része a problémának viszont az, vajjon

melyik az a szám, amelyik a delegátusok mindegyikének tetszik.

A második kérdésre vonatkozólag most ott tartanak, hogy Amerikának olyan ár tetszenek, amely dinárban és métermázsában 187.50 dinárnak, Kanadának pedig olyan kell, amelyik 150 dinárnak felel meg, míg Argentínának a 120 dináros ár a legfelsőbb vágya. De ebből egyik sem enged.

A titkár kényszerítésére vonatkozólag az egyik javaslat azt mondja, hogy éheztetni kell míg csak be nem adja a derekát. A másik azt indítványozta hogy a titkárt egyszerűen üssék egyon. Ez az egységes exportár mód-szere volna. A harmadik pedig szuggerálni szeretné a liverpooli embert, ez lenne a nemzetközi buzakartell.

Es ezen rendületlenül tanácskoznak és vitatkoznak, eszükbe sem jutván, hogy esetleg a liverpooli titkár sem éheztetni, sem agyonütni, sem szuggerálni nem hagyja magát.

De mert ez a megoldás gyakorlatias volna és egyszerű, mindenesetre sokkal egyszerűbb, mint az az »elvont« módszer, amely azt mondaná: A liverpooli jegyzés nem probléma, hanem már kész megoldás, egy jelenség, — árjelenség — amely csak bizonyos feltételek mellett következhetik be és valójában akkor áll elő, ha ezt még külön okok ki is váltják.

Például a buzaválságnak egyik leg-főbb feltétele botanikai természetű és abban áll, hogy

a buza a sarkkörtől az egyenlítőig mindenhol, vagy majdnem mindenhol megterm.

Ha ez a feltétel nem volna, nem lehetne buzaválság amint ilyen feltétel biján tengeriválság soha sincs. Mint kiváltó ok, szerepelhet az a tény, hogy az egyenlítő és sarkkör között nagy területeket vontak művelés alá. Ez az ok gazdasági természetű. Művelés alá vonták azért, mert ezáltal munkalehetőségek keletkeztek. Ez az ok szociális természetű. És buzákat termelnek ezeken a területeken azért, mert a leg-több helyen más kultúrát folytán nem lehet termelni. Ez az ok klimatikus természetű.

Ez a felsorolás folyhatna akár kötetekben keresztül. És talán akadna olyan ok, amelynél a buzaválságot meg lehetne fogni.

Csak ép az ár nál nem lehet meri az nem oka, hanem jelensége a válságnak.

Ezért ott megkezdeni a válság megoldását akármennyire egyszerű és praktikus volna, nem lehet.

B I B

Vásároljon hirdetőinknél!

Eredeti történelmi regény a XVIII. századból

(234)

— Nem azért nem lehet beszélni vele, hogy tán megnémult volna, hanem mert vizsgálat, őrizet alatt áll.

— No, azt én már régen tudom, tekintetes ur, — felelte Andris. — Hanem hát abból nagy baj lesz, ha most, ebben a nyomban nem szólhatok vele.

— Nagy baj? Miféle nagy baj?

— Hát csak az, hogy ma este már megettük-ittuk a negyedik ló farkát s holnap már a kocsirodra kerül a sor, ha pénzt nem ad a kegyelmes ur.

De már erre egyenesen hahótáznij kezdett a várparancsnok.

— Azt már hallottam, hogy őseitek nyereg alatt puhított hust ettek, — törülgette a szemét, amelyből a nágy nevetéstől kicsordult a könny. — Hanem, hogy most meg már lófarkat, kocsirodát esztek, meg isztok, ezt még én se hallottam, pedig ugyan sok világot bejártam. Hahaha!

— Nem tudom, mi van ezen nevetni való — méltatlankodott sértődötten Andris. — Ugy van, ahogy mondom. A baj nőitön-nő, naponta. Holnap már a saraglya következik, holnapután a tengő, aztán az ablaküveg.

— Hihihí, hehehe, hahaha! Az üveget is megeszitek? Igazán? Hahaha!

— Meg azt, édes tekintetes ur, hogy csak úgy ropog. Mi az minékünk, negy hintósló után, amiket már szőröstől-bőröstől elfogyasztottunk?

Na de az öreg tábornok már a

hasát fogta nevetében. Soha, de soha még ilyen tökfilkót.

Alig tudta kimondani:

— De hát magyarázd meg már, hogy miről beszélsz, áldjon meg az Isten, te mafla. Csak nem akarod a halálomat?

Öt-hat szóval fölvilágosította az értetlen embert Andris, aztán így folytatta:

— Már most, nemzetes ur! Beláthatja, hogy nagy baj támadna abból, ha a gazdámmal szót nem válthatnék. Merre van? Már is megyek hozzá, mutassa az utat, ténsuram.

A tábornok megijedt. Ha per-cenkint így száll lefele a rangja, meg a tekintélye ez előtt a pusztáról szalajtott mokány gyerek előtt, utóvégre még tán bele is rug. Amilyen vadmarha.

S igazán, mi baj is származhat-nék abból, ha egy ilyen fakutya szól a gazdájával? Itt igazán nem lehet semmi veszedelem.

— Hát várj csak, barátocskám — mondotta elkomolyodva. — Ugy is kihallgatjuk most a gazdát, nemsokára idekísérik a börtönből. Eridj ki a folyosóra s várakozzál ott reá. A professzornak megüze-

nem, hogy szabad ott egymással öt percig beszélgetnetek.

— Hálásan köszönöm, tekintetes ur. Fizesse meg jóságát a homoródvégj ménkü.

Andris kivonult a tereméből s föl s alá sétált a folyosón, nagy türelmesen várva Aspremontot.

Végre feltűnt a folyosó végén Aspremont magas, dölceg alakja. Hat fegyveres katona kísérte, elől haladt a porkoló.

— Itt van a kocsis, kegyelmes ur, — szólt a profós, amikor Andrishez ért. — A várparancsnok ur megengedte, hogy a legény előadja a mondókáját.

Csak hogy Aspremont, ahogy a kocsis arcába nézett, majdnem feikiáltott a meglepetéstől.

— Csöndesen, tábornagy ur, — szólt a kocsis figyelmeztetően. — Ne árulja el, hogy nem Andris vagyok. Fölteszem, hogy itt senki sem tud magyarul.

— Senki, kedves Ber... kedves Andris. Nyugodtan beszélhet.

— Rendkívül súlyos vád van ön ellen, tábornagy ur, — mondotta, de olyan bamba képet vágott, mintha még mindig a lovakról volna szó.

Beszélhetett ugyan nyugodtan,

mert odabent a tábornok éppen most mesélte el a hadbíráknak, hogy milyen egetverően ostoba mamlasz az Aspremont kocsis s hogy milyen nagyszerűen mulatott a képtelen furcsaságain.

— Mivel vádolnak? — kérdezte Aspremont.

Bercsényi pár szóban megadta a felvilágosítást:

Az eperjesi és a biboros vesztére törnek, de legyen nyugodt. Barátai résen vannak s tudja meg, hogy megszabadításának művét maga... maga a Keresztes herceg vette a kezébe!

Bercsényi csaknem kimondotta Croy herceg nevét, ami esetleg árulójuk lehetett volna. Hogy Aspremont mégis megtudja, kiről van szó, hirtelen magyarra fordította a Croy szót, amely a de Cruce francia változata volt.

Aspremont rövid gondolkodás után megértette, ki hát az a »Keresztes herceg«, aki olyan odaadó barátsággal felkarolta az ügyét.

— Ah, ne mondja, a... a... Keresztes herceg! — csodálkozott Aspremont. — Mindig az igazság bajnoka volt ő, a becsület fejedelmé. Adja át neki leghálásabb köszönetemet.

Bercsényi nem felelte el, hogy alázatos tartással kell állania Aspremont előtt, mintha valóban a kocsis lett volna. Emellett olyan együgyű arcot vágott, aminőt csak tudott.

— At fogom adni üdvözlétét, tábornagy ur. Felesége, a hercegnő, jól érzi magát.

A fegyverkezési kiadások megszorozzák az angol költségvetés deficitjét

Most jelent meg az 1939. év első negyedéről szóló költségvetési beszámoló Londonban. Mint ez várható, legjellegzetesebb vonásai és változásai a fegyverkezési verseny alakulásával vannak kapcsolatban.

Évnegyed	1937/38		1938/39		1939/40
	kiadás mill. font	emelkedés %	kiadás mill. font	emelkedés %	kiadás mill. font
Első	46.3	—	65.8	—	123.8
Második	58.3	25.8	86.4	31.2	—
Harmadik	68.3	17.0	102.8	19.0	—
Negyedik	89.2	30.3	127.5	25.0	—

Az emelkedés üteme tehát, ha nem is egyenletes, de olyan arányu, ami kétségtelenül kihatással van az egész állami pénzgazdálkodásra. Épp ezért, ha a költségvetési főeredményeket vetjük egybe, azt látjuk, hogy

a bevételeknek tíz százalékos emelkedésével a kiadásoknak husz százalékos megnövekedése áll;

és miután a rendes bevételek mellett kölcsön is szolgál a másik oldal kiegyensúlyozására, a 33 százalékos deficit-növekedés valójában 46 százalékos, a megelőző

1937—38. első negyede óta a fegyverkezési kiadások csaknem megháromszorozódtak. Ha negyedként vetjük az emelkedést egybe, a következő képet látjuk:

1938. évi budget első negyedének eredményeivel egybevetve. Még kiáltóbb ez a különbség az egész 1939—40. költségvetési év eredményeit tekintve, mikor a normális keretek között meglesz a számszerű formai egyensúly.

Ugyanis 943 millió bevétel fog szolgálni egy árnyalattal kevesebb kiadás fedezésére,

ugyhogyan többletbevétel gyanánt 156.000 fontot lehet elkönyvelni; valójában a hitelműveletekkel megszerzett 342.5 millió font egészében deficitet fog jelenteni.

	Első negyed		Előirányzat
	1938	1939	
	e z e r f o n t o k b a n		
Rendes bevétel	131.9	144.0	942.6
Rendes kiadás	234.9	281.1	942.4
Kölcsön	—	14.7	342.5
Névleges deficit — vagy bevételi többlet +	—103.0	—137.1	+ 0.2
Tényleges deficit	103.0	151.8	342.7

— Ah, mit mond ön? Látta, beszélt vele?

— Nem, de ott jártam s üzenem neki... Egyszóval, tábornagy ur: ügyük aránylag jól áll s nincs ok a kétségbeesésre.

— Az igazságnak ki kell derülnie, tábornok ur, — szöjt erős hittel Aspremont. — Kérem, ha visszatér Bécsbe, keresse fel a bádeni herceget, őhozzá engem régi barátság fűz s mindent meg fog tenni ő is az érdekünkben. Annál is szükségesebb ez, mert hiszen Beograd elestekor ő volt a hadsereg főparancsnoka, neki tettem meg jelentéseimet.

— Amint visszaérkezem, tüstént föl fogom keresni, tábornagy ur. Hanem engedjen meg egy kérdést. A robbanásról magáról nem tud ön valami közelebbit?

— Igen, igen, ez nagyon fontos kérdés, — szöjt élénken Aspremont. — Sietek közölni önnek a következtetést. Még az ostrom megkezdése előtt néhányadmagával egy rendkívül gyanus ember jelent meg a várban, aki Bernát lovagnak nevezte magát s öt-hat rosszképű legényből álló banda feje volt. Azt adta elő, hogy a szerbiai csatákból menekült. Én befogadtam őt a várba s a szállásmester — ha jól emlékszem — éppen a puskaporos torony közelében adott nekik szállást. Nem sokat törődtem velük, a vár bástyáinak kijavítása nagyon elfoglalt. Nem is tudnék semmit mondani arról, hogy a robbanásig mivel töltötték az időt, mit műveltek. Hanem, kedves Miklósom: határozottan

állíthatom, hogy annak az orgyilkos csapatnak a vezetője amely esküvőm előtt a Himmelpfort-utcában el akart tenni láb alól, — ugyanez a Bernát lovag volt, akit tolvajlámpásának világánál fölismertem! Már most meg kellene állapítani ennek a Bernát lovagnak a kilétét, jobban mondva azt, hogy kinek az alkalmazottja, fizetett bérence? Mert hogy nem a maga fejéből tette sem ezt, sem azt, az ugyebár kétségtelen?

— Egészen bizonyos, tábornagy ur.

— Ha ennek a sötét alaknak kilétét sikerül megállapítanunk, azt hiszem, kezünkbe kapjuk az egész cselszövény kulcsát is.

Aspremont most tágranyílt szemekkel a folyosó tulsó végére meredt, ahol egy csapat ember közeledett.

— Mi az ördög! — szöjt meglepetve. — Farkast emlegettünk, kedves barátom. Ha nem csalódom, ime itt jön maga ez a hirhedett Bernát lovag.

Csakugyan, egy csapat katonától kísérve, Bernát lovag, Prokop és többi beográdi társaik vonultak végig a folyosón és elhaladtak Aspremonték mellett is.

Bercsényinek ugyan nagy kedve lett volna, hogy egy pillantást vessen a kalandor arcába, hanem ez esetben magát is kitétte volna a felismerés veszedelmének. Jobbnak látta tehát, ha a folyosó ablaka felé fordul s azon tekintget kifele, míg a menet el nem vonul.

De egész lélekjelenlétére szükség volt, hogy türtöztetni tudja

Eltörlik a vámhatárokat a Németbirodalom és a cseh-morva protektorátus között

A Berliner Börsenzeitung szerint nem valószínű, hogy a teljes vámpolitikai befejezés az év végéig megtörténhet

A Berliner Börsen-Zeitung részletesen foglalkozik a birodalom és a Protektorátus közötti vámhatár eltörlésének előfeltételeivel és várható következményeivel. Megállapítja, hogy ma már Prágában is kezdik belátni ennek szükségességét és előnyeit s csupán a túlérzékeny nemzet körök látják ebben még mindig a cseh gazdasági érdekek veszélyeztetését. Ezzel szemben tény az, hogy a gépipar és egyes fakereskedelmi cégek

máris szállítanak bizonyos kontingenseket a régi birodalomba.

A Protektorátus ipara és egyes mezőgazdasági ágazatai nem is tudnának a nagynémet piac nélkül megélni, — írja a lap — miután a Protektorátus értékesítési területe ugy az Osztrák-Magyar Monarchia, mint a Cseh-Szlovák Köztársaság idején tulment a cseh-morva területek politikai határain.

Az illetékes prágai hatóságok véleménye szerint a vámhatárok általános eltörlése már ez év végén, tehát nem egészen öt hónapon belül végrehajtható. Ennek során természetesen kellő figyelmet kell fordítani a Protektorátus belső gazdasági viszonyaira s ezek érdekeit szolgálnak az Ostrom példája nyomán egyidejűleg bevezetendő

»területvédő egyezmények«,

amelyeket az egyes ipari és kereskedelmi csoportok egymás között kötnek.

A legfontosabb előfeltétel természetesen az árszínvonalak összehan-

golása, amelyet minden egyes gazdasági ágazatra vonatkozólag csak külön-külön lehet végrehajtani. Éppen ezért dolgoznak oly nagy sietéssel az ipar szervezetének kiépítésén. A volt Cseh-Szlovákiában ugyanis csak önkéntes vállalkozói tömörülések voltak s ezek helyére lép most a német mintára kényszer-tagsággal felruházott és állami irányítás alá helyezett új szervezet, amely az árszabályozás területén is hatékonyabb tevékenységet tud majd kifejteni, mint az ezzel a feladattal jelenleg megbízott cseh kormányhatóságok.

A lap nem tartja azonban valószínűnek, hogy 1940 január 1-én sor kerülhet a Protektorátusnak vámpolitikai szempontból való teljes bekebelezésére, még pedig főként azért nem, mert előzetesen az összes — harmadik államokkal kötött —

kereskedelmi szerződéseket is át kell dolgozni,

minthogy a mai napig megkötött kereskedelmi szerződések a Protektorátusra vonatkozólag mind a korábbi Cseh-Szlovák Köztársaság egyezményeit vették át. Le kell fordítani továbbá a német vámtörvényt is cseh nyelvre s úgy hírlílik, hogy ez a fordítás csak 1940 nyarára fejeződik be. Végül figyelembe kell venni azt is, hogy a Protektorátus gazdasági életének irányítása a protektorátusi alkotmány értelmében nem német kezekben van, hanem a cseh kereskedelemügyi minisztérium hatáskörébe tartozik.

magát s megmaradjon ebben a helyzetében.

Amint ugyanis Bernát lovag Aspremont közelébe érkezett, gunyos mozdulattal levette tollas kalpagját s színlelt alázattal üdvözölte:

— Legalázatosabb szolgálja vagyok, kegyelmes nagy jó uram. — Ki hitte volna, hogy itt, mint foglyok, újra találkozni fogunk!

Aspremont megvetően hátra fordított a semmirekellőnek.

— Ah, ah, tábornagy ur, ön, ugylátszik, arra sem tart érdemesnek, hogy a köszöntésemet fogadja, — nyelvelt tovább a lovag. — Nos, jó. De attól tartok, hogy mégis csak méltatnia kell egy-két tekintetre, ha majd szembesítve leszünk!

Az őrmester most durván rákiáltott a lovagra:

— Hallod-e, ne lefetyelj annyit, hékós, mert majd megbánod. Egy vizsgálati foglynak senkivel sem szabad beszélnie.

A menet tovább haladt és csak Bernát lovag gunyos kacagása hangzott még föl baljóslatuan.

— Hallotta? — szöjt Bercsényihez Aspremont, amikor az ismét hozzája fordult. — Azt hiszem, ez a gézengúz lesz ellenem a koronatanu.

— Annál fontosabb, hogy kilétét megállapítsuk. Szerencsére nem adtam rá módot, hogy megismerjen. Ki fogom nyomozni a legrövidebb idő alatt, hogy ki fia-borja. De általában, ami itt történik, ne adjon arra semmit. A felség személyes elnökletével a legfőbb ha-

ditanács fogja megvizsgálni az ön ügyét s ott fog eldőlni a sorsa. A Keresztes herceg s a bádeni nem fogják cserben hagyni, az bizonyos.

Most egy hadbíró jelent meg az ajtóban s kikiáltott a folyosóra:

— Vezessék be Aspremont tábornagy urat!

— Kezdődik tehát a komédia, — szöjt Aspremont. — Most hát menem kell, Isten önnel!

— Egy szóra sem, tábornagyom. Mi történjék az ön fogatával és cselédjeivel? Beadósodtak már a kocsmában, alaposan.

— Ah, ni, róluk egészen meglepedkeztem. De fölösleges, hogy mindketten tovább is itt lebzseljenek. Küldje ön a lakajt haza, Bécsbe, elég, ha Andris itt marad.

— Én szívesen adnék neki pénzt az ön számlájára, tábornagy ur, de a komédia teljességének kedvéért adjon ön itt most, a markomba.

A főporkoláb figyelmeztette a tábornagyot, hogy odabent már várják.

— Megyek már, csak még ennek a fickónak adok egy kis aprópénzt, — felelte Aspremont s egy erszényt nyújtott át Bercsényinek, aki azt színlelt mohósággal zsebre-vágta.

Aspremont azután a terembe ment, ahol megkezdődött kihallgatása, Bercsényi pedig, mint Andris, nagy vidám ostorpatogatás közben visszatért a kocsmába.

— Na, hozott-e pénzt, szép öcsém? — érdeklődött a kocsmáros. — Tudott beszélni a gróffal?

(Folytatjuk)

NYILTTÉR

KÖSZÖNETNYILVANÍTÁS

Ezennel általános köszönetemet fejezem ki a »PRIVREDNIK« gazdasági segélyszövetkezet s. o. j. Zagreb ösztönsztes tagjainak, akik pontos befizetésükkel elősegítették a szövetkezetet hogy nekem esküvőm után pontosan kifizethette **17.500.— dináros** segélyjuttatást.

Ugyanakkor alkalommal ajánlom minden tagnak, hogy továbbra is bizalommal viseltesse ezen fontos intézményhez, azonkívül mindenkinek ajánlom az ezen intézményhez való csatlakozását.

Novi Vrbas, 1939 augusztus 14.

ZEPP JOSEF

Legtöbb bacillus van a fürdőszobában, legkevesebb a kávéházban

A bécsi tudományegyetem biológiai intézetének egyik tanára: Fransch Félix dr. járt a napokban Budapesten, alkalmunk volt vele beszélgetni s ő mondotta többek között a következőket:

— Bizonyára érdekelné fogja annak a kutatásnak az eredménye, melyet több állam területén, éghajlati különbségek szerint végeztünk abban az irányban: hol szoktak leginkább megjelenni az emberiség legfélelmetesebb ellenségei, a baktériumok. A eredmény meglepő Eszerint a legtöbb bacillus, — ami szinte hihetetlenül hangzik —

a fürdőszobában található.

A gözzel átitatott fürdőszoba egy grammnyi súlyú vakolatdarabkájában, átlagban 617.544 élősdit tartalmaz. A nedves, meleg hely a legkitünőbb tenyésztőtelepe a baktériumoknak. Ebből persze nem szabad arra következtetni, hogy a hatszáz ezer bacillus a legveszélyesebb fajtákból való. A fürdőszobák után az irodák és várótermek következnek. Az irodák

egy grammnyi malterdarabjában, átlagban 146.500 bacillus található

ott, ahol a közönség nagy számban fordul meg. A vasuti várótermekben szinte majdnem pontosan ugyanennyi bacillus tartózkodik. Ezután következnek a tantermek, majd a színházak és mozik vannak soron. Ezeket a helyeket nem kedvelik túlságosan a bacillusok. A színházakban, mozikban, átlagban tízezer bacillus található a falak egygrammnyi malterdarabjában. Ezeknek nagyobb része is a mennyezetre húzódik, valószínűleg azért mert ide száll fel a meleg, páras levegő. A legmeglepőbb, hogy

a bacillusok a kávéházak még kevésbé szeretik.

A vizsgálat eredményeként, a kávéházak egy grammnyi malterdarabkájában, mindössze négyezer bacillus tartalmaz. Megállapítást nyert, hogy a kávéházakat az ottani füstös levegő miatt nem kedvelik a bacillusok, ellentétben az emberekkel. A kórházakban, klinikákban, szanatóriumokban mindössze 585 bacillus létezik egy grammnyi falrészben, ami a gondos tisztaságnak tulajdonítható. Igen fertőzöttek bizonyos üzletek falai különösen azok, melyekben erjedő ételnevelő anyagokkal dolgoznak. A ruhás, fűszeres üzletek, a szeszitalok rakományainak falai kevésbé fertőzöttek.

A vasuti kocsi plafonrészei igen fertőzöttek.

Négyzetcenti területen átlagban nyolcvanezer bacillus húzódik meg. A gyá-

rak, üzemek falai, ahol tüzzel füsttel, gázokkal, savakkal dolgoznak, alig fertőzöttek, ellentétben a szövőgyárak falával. Egy orosz katonai órház falán, melyet évtizedek óta nem tisztogattak, négyzetcentiméterenként egymillió bacillust találtak. Egy cipőtalpon átlagban 5000 bacillus van, egy viselt kesztyűn két-három ezer s egy emberi ajakon ötven-száz bacillus található. A szabadtéren levő gyümölcs-lázikókban, sátrakban felgyülemlett élősdiek száma megszámlálhatatlan. Egy sanghaji gyümölcsösökofa ruhájára minden centiméter területén

600.000 bacillust találtak,

s ugyanilyen mértékben volt fertőzött a kódójának falazata is. Ha valaki reggel tisztán, megmosakodva megy el hazulról s délelőtt hazajő, bizonyos hogy a kezén több száz, még jó, ha nem több ezer bacillus húzódik meg. Tíz ember ruháját fertőtlenítettük, azután átsétáltattuk őket egy gyümölcs-és baromfi piac zsúfolt sorai közt. A vizsgálat eredménye, kétszeri séta után ez volt: A férfiak nyaka körül a gallérral egyvonalban, átlag 5000 bacillust találtunk. Az orrlyukban 70—80 darabot, az ajkakon szintén ennyit. Tíz darab fertőtlenített ivó poharat adtunk be egy piszkos csapszékhöz, hogy hozzá forgalomba. A csapszékben matrózok táncoltak a forgalom igen nagy volt. Két óra múlva visszavetők a beadott poharakat s a vizsgálat eredménye a következő volt: négy pohár szélén venerás bacillusok húzódtak meg két pohár alján tuberkulikus bacillusok, hat pohár külső részén nagy tömeg trachomabacillus s mind a tíz poháron még összesen hetven ezer különböző bacillust találtunk.

A tengeri hajókon alig található bacillus, elpusztítja őket a sós pára, mely a tenger vízből száll a hajóra.

A nagyközönség számára mindebből a legfontosabb annyit tudni, — fejzete be érdekes közlését Fransch dr. — hogy a bacillus minden betegség okozója s ez az élősd!

a napot egyáltalán nem szereti.

Napos, szellős évenként legalább egyszer meszelt vagy fertőtlenített lakásban sohasem lehet annyi bacillus, hogy az egészséges szervezetnek ártalmára lehetne.

NOVISZADI TERMÉNYTÖZSDE

Tavalyi buza 79-79 kilós 2 százalékos bécskai, Noviszád környéki 147—149, Szombor környéki 146—148, közép-bécskai 147—149, 80 kilós 2 százalékos felsőbécskai 147—149 tiszta I uszály 153—155, 79-80 kilós 2 százalékos bégai csatorna 151—153, 80 kilós Tisza csatorna 151—153, felsőbánáti 147—149, 78-79 kilós 2 százalékos dél-lánáti, vrsaci paritásban 146—148, 78-79 kilós szerémi 147—149 szlavóniai 147 149. Rozs, bécskai 72 kilós 2 százalékos 127—129. Árpa, bécskai és szerémi új 64-65 kilós 140—142.50, bécskai és szerémi tavaszi 68-69 kilós 190—195, taranyai tavaszi 69—70 kilós 200—205. Zab, bécskai szerémi és szlavóniai új 122.50—125. Tengeri bécskai 118—120, bánáti 115—117 vrsaci paritásban 116—118, indiai paritásban 113—20. — Buzalisz, bécskai és bánáti nullás gg és g 230—240, kettes 210—220, ötös 190—200 hatos 170—180, hetes 145—155, nyolcas 117.50—122.50, szerémi és szlavóniai állomásról nullás gg és g 227.50—237.50, kettes 217.50—227.50, ötös 207.50—217.50, hatos 167.50—177.50, hetes 142.50—152.50, nyolcas 117.50—122.50. Buzakorpa jutásákban bécskai 105—107, szerémi 102—104, bánáti 100—102. Fehér bab bécskai és szerémi 2 százalékos zsák nélkül 257.50—262.50. Sertésszár 25 kilós kannákban bruttó nettóért 13.70—13.80. Irányzat változatlan. Forgalom: közepes.

APRÓHIRDETÉSEK

ugy hétköznap, mint vasárnap egy szó 1.— dinár, vastagbetűs 2.— dinár. A legkisebb apróhirdetés ára 12.— dinár. Hirdetéseket a másnapi lapra délután 3 óráig, szombaton déli 12 óráig veszünk fel. A hirdetési adó a hirdetőfelet terheli.

URANIA MOZI, Noviszád

MA 5, 7:15 és 9:15 órákor

A szerelem szimfóniája

Karin Hadt Walter Rilla Eugen Klopfer

3 csepp

„Növényharmat“

űdit, frissít, hűsít! Hőség idején, bányagadtságnál, kimerültségnél utazásnál sportnál homlokra dörzsölve varázslatosan hat! Kockacukron vagy vízzel véve szomját olt jó közérzetet biztosít. Ez az ezerjő házi szer csak zöld füvegekben valódi. Ára 12 dinár. Kapható patikákban és jobb üzletekben.

190

ELADÓ

KERESZTHUROS rövid zongora elköltözés miatt eladó. Turgenyeva 5. Noviszád 5703

ELADÓ KÉTÜLÉSES SPORTAUTÓ francia gyártmány, jó karban — Ára 5.000.— dinár. Papp József, Bogojevo. 5725

FÜSZERÜZLET, jólmenő tisztviselőnyegyedben betegség miatt átadó. Cím a kiadóban. 5755

KERESLET

KÖZÉPKORU bejárónó felvétetik. Noviszád, Dosztojevszka 9. 5752

ÉRTESETÉS

Értesitem a m. t. vendégeimet, ismerőseimet, jóbarataimat és szomszédaimat, hogy vendégletmet teljesen átalakítottam és ma este

hal és disznótoros vacsorát

rendezek, melyre mindenkit tisztelettel meghívok. Vacsora után tánc. A zenét egy jónévi tamburazenekar szolgáltatja. Vacsora ára 6 dinár, 1 liter karlicai bor egy üveg szódával 10 dinár. Szolid kiszolgálás. Szíves látogatást kér **Fehér VI mos** vendéglős, Noviszád, Dudarszka ucca 37

KERESÜNK megbízottakat az ország minden helységében halálózási és házassági osztályunkba való tagok gyűjtésére, nagyon előnyös feltételek mellett. Nagyobb helyekre főmegbízottakat keresünk. Ajánlatokat **»UZAJAM-NOST«** Zagreb, Draskovicseva 23/II

KÜLFÖLDI TÖZSDEZÁRLATOK

A dinár árfolyama. Budapest 6.50—7.90, Prága 65.80—66.20, Berlin 5.63—5.67, London 205.—
Zürich. Páris 11 73, London 20 72 háromnegyed, Newyork 442.87. Brüsszel 15.24, Milánó 23.30, Amszterdam 237.35 Berlin 177.70, Prága 15.15, Varsó 83.40 Bukarest 3 25.

SZIJGYARTÓ segéd, aki szakmáját jól érti, állandó munkát kaphat Schneider Jánosnál, Szrbováranban. Ugyanott egy tenonc felvétetik. 5707

PÁLINKAFŐZŐ KAZÁNT 250—300 liter irtartalommal, hűtővel, használat vagy újat vennék. Ajánlatok Arpády Antal, Padoj címre küldendők ármegjelöléssel és leírással. 5723

KIFUTÓFIUT azonnal fevesz a Spiller büffé 5771

KIADÓ

8 KÉTSZOBÁS lakás előszobával, fürdőszobával és konyhával azonnal kiadó. Ingatlanforgalmi iroda, Noviszád Zselyeznicska 1. 5741

KÜLÖNFÉLE

Ma, szombaton **HALVACSORA**. Szíves pártfogást kér: Weiss Mária, Noviszád, Szuboticska 45. Telep. 5754

Dr. Filipon creme a legjobb és legkedveltebb nappali krem. Ára helyben és vidéken 14.— dinár. Apoteka Kuchler, Vrsac. 2474

AUTOK! Új és használt, de nagyon jó karban levő különféle márkájú luxus és teherautókban, autógumikban, felszerelésben és alkatrészekben állandó nagy raktár. Olcsó árak, előnyös fizetési feltételek. Képviseletek: Fiat, DKW, Wanderer, Audi és Horch. — **August KUTALEK**, Noviszád, Kralja Petra II. 84. Telefon 31-06.

»JOSEPHINUM« magániskola Zagreb, Ilica 35/II. em Két osztály évente jótállással. Kereskedelmi intézet: gyorsírás gépirás, könyvelés, tökéletes tanulás Diákkonviktus. Jótállás mellett. Felvilágosítást ad: Društvo Profesora Zagreb, Ilica 35. II. emelet. 5561

SZEPLŐT, pattanást, hámlást, orrvörösödést és más arctisztatlanságot pár tégely használata után biztosan eltüntethet **DARUVARI** krém minden szaküzletben kapható. Háromsarkos nagy doboz 15.—, kis doboz 7.50 dinár. Postán küldi: **BLUM** gyógyszer-tár, Szubotica.

EBERHARDT »Vaddisznós« eke. **PRACNER** vetőgép kapható **SEZENES** vasútleben.

GYERMEKÉRT Szubotican a német tanárnő leánynevelő intézetében helyezze el Tanulmányi felügyelet, német társalgás Agoston Anna, Szubotica, Dunavska Artil puka 3.

Reggeli Ujság

Uredništvo i administracija
Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Noviszád, Kr. Petra II. (Futoski put) 50
Telefon: 21—37, éjjel 20—58
Felelős kiadó: **Andreo Dezo**
A kiadóhivatal elnöke: **Blažek Ferenc**
Pretpiata — Előfizetés:
Egy óra 28— dinár (kihordó útján 30 din.)
Három óra 80— dinár (kihordó útján 86 din.)
Félévre 160— dinár (kihordó útján 172 din.)
zslai svakodnevno - Megjelent naponta Post. čekovni račun — Postacsekk számla: Zagreb, 46.692